

GRUNDTVIGS HØJSKOLE

HILLERØD 2023

INDHOLD

En hilsen fra skolen.....	5
Hilsen fra elevforeningen.....	6
Frekvens Festival.....	8
Tilblivelsen af Frekvens.....	9
Fonde vil gerne støtte højskolens projekter.....	12
Røst fylder operaen med unge stemmer.....	13
Kulturtrip til Grundtvigs med Glenn Bech.....	15
Da krigen kom til Grundtvigs.....	16
Historien om Wolfgang.....	20
Kulturministeren på visit.....	22
Ud i naturen.....	24
Borgerlighed på højskolen.....	28
Et liv, en tid, 80 mennesker: Min uge på Grundtweek.....	29
Den nye følsomhed.....	31
Pimp et toilet.....	32
Hvad har du lært på højskolen.....	33
Årets gang.....	34
Referat - elevforeningens generalforsamling 2023.....	38
Referat af skolekredsens årsmøde den 30. sep. 2023.....	40
Arrangementer 2023.....	47
Sommerkurser 2024.....	50
Medarbejdere.....	52
Skolekredsmedlemmer.....	59
Elever forår 2023.....	61
Elever efterår 2023.....	67
Højskoleliv på tværs af generationer.....	73
Jubilarmøde 2023.....	65

EN HILSEN FRA SKOLEN

Den 7. november 1938 skød en jødisk mand en tysk diplomat i Paris, fordi hans familie var blevet fordrevet til Polen. Diplomaten døde den 9. november, og om aftenen holdt den tyske propagandaminister Joseph Goebbels en hadefuld tale mod jøderne. Her tilkendegav han, at omend partiet ikke ville organisere demonstrationer mod jøder, så burde der heller ikke lægges hindringer i vejen, hvis de opstod spontant. Resultatet blev, at der over hele Tyskland blev organiseret ”spontane” demonstrationer med forfølgelse af jøder og ødelæggelse af synagoger og jødisk ejendom. 91 jøder blev dræbt og op mod 30.000 blev anholdt og kom i koncentrationslejr. Ødelæggelser af synagoger og jødiske forretninger medførte så mange glasskår i gaderne, at begivenheden efterfølgende blev kaldt Krystalnatten.

Vi markerede 85-året for Krystalnatten og jødefølgelserne ved at invitere Birgit Fischerman Krasnik til at komme og holde foredrag. Hun skulle fortælle om, hvordan hun som lille pige sammen med sine forældre og utallige andre jøder blev deporteret til Theresienstadt, om livet dér, og hvordan de blev hentet hjem af de hvide busser. Birgit har været her før, og det har hver gang været en stor oplevelse at høre historien formidlet af én, som selv har været øjenvidne til historien.

Denne gang var dog på en ganske særlig baggrund. For i mellemtiden havde Hamas angrebet og likvideret 1.200 primært civile i Israel – og Israel havde erklæret krig mod Hamas og angrebet Gazastriben med tusindvis af dræbte civile til følge. Bagved konflikten anes et geopolitisk spil med Iran i front – og måske Rusland

Foto: Joachim Adrian

bagved. Den ser kun ud til at få to ”vindere”: den yderste højrefløj i Israel, som ikke mener palæstinenserne har ret til en stat, og Hamas, som vil have Palæstina ”from the river to the sea”.

Disse uforenelige standpunkter sender dønminger ud i hele verden og har også haft en afsmittende effekt i Danmark. Det er 85 år efter Krystalnatten blevet usikkert at være jøde i Danmark. På højskolen måtte vi således af sikkerhedsmæssige årsager fjerne arrangementet fra hjemmeside og indstille billetsalget - og afviklingen skete med aflåst skole og under politibevoftning. Vi gennemførte arrangementet, fordi vi som skole skal, og som samfund bør, stå fast på, at dette er helt uacceptabelt – og det uanset, hvad man måtte mene om konflikten i Israel/Palæstina.

Jakob Mejlhede Nielsen
Forstander

HILSEN FRA ELEVFORENINGEN

Kære Grundere

2023 har på mere end én måde været et nyt år for elevforeningen. Pludselig blev nye medlemmer til gamle, og den fornyelse har absolut sat sit præg på dette års bestyrelsesarbejde.

Året blev skudt i gang med et helt nyt arrangement, hvor højskolen inviterede tidligere elever og deres venner til foredrag ved den højaktuelle forfatter Glenn Bech. Skolen havde endda sørget for bustransport fra DGI-byen i København til Frederiksværksgade 147. Det er en type arrangement, som vi håber på at kunne tage med videre ind i det nye år.

Gl. elevweekend

Traditionen tro afholdt vi en gammel elevweekend i foråret - denne gang stod den på en rejse til rummet med stjernekrig, spændende fotografier af stjerner, fejring af femårs-jubilare og ikke mindst en forrygende festmiddag med liveband til fællessangene.

I efteråret havde vi valgt at lege lidt med strukturen på de ellers så fasttømrede gl. elevweekender. Ændringerne betød, at weekenden først begyndte lørdag formiddag, til gengæld havde vi bedre tid til at afrunde weekenden søndag og få sagt ordentligt tak for denne gang og på gensyn.

Grundtvigs i Byen

Året 2023 var også et år med mange arrangementer uden for højskolens fysiske rammer. Udover de to efterhånden faste fællessangsarrangementer kunne vi i år også byde på en omgang teatersport i Kredsen i Vartov. Kredsen er et lokale, som vi og andre elevforeninger kan benytte op til seks gange om året mod en mindre kontingentbetaling. Dog er det ikke alle arrangementer, som foregår indendørs. Igen i år var vores udendørs

arrangement, Grill 'n Chill, en succes. Her mødes tidligere elever i Hørsholmparken i København for at grille, hygge og drikke et par øl under åben himmel.

Desværre fokuserede vi så meget på arrangementerne i København og Kredsen, at vi glemte vores grundere i og omkring Århus. Det vil vi gøre vores bedste for at rette op på i det kommende år. Lige så vel vil vi

forsøge at genetablere samarbejdet med underviserne på Grundtvigs Højskole i forbindelse med vores Grundtvigs i byen tiltag.

Grundtweek

Vores højt elskede sommerkursus, Grundtweek, har også været igennem en fornyelsesproces. Efter to år med et faldende antal kursister, vil vi i 2024 forsøge

at afholde kurset i uge 32 frem for uge 29 med en forhåbning om, at det kan lokke flere til. Vi må dog også erkende, at den ændring ikke kan stå alene, og vi har derfor også flere nye tiltag i ugens program. Til gengæld har Grundtweek vist sig at være en fremragende måde at udbrede kendskabet og forståelsen for højskolebevægelsen, da vi har et stigende antal sommerkursister uden en tidligere tilknytning til hverken Grundtvigs eller højskolebevægelsen.

Tak

Til sidst vil jeg gerne sige tak. Tak til alle jer, som gang på gang støtter op om og deltager i alle de arrangementer, vi søsætter - det betyder uendeligt meget for os. Derudover vil jeg også gerne takke vores kontaktperson fra lærerstaben, Jesper, for det kæmpestore stykke arbejde og ikke mindst den interesse, du lægger i bestyrelsesarbejdet. Jeg vil personligt også gerne takke mine fantastiske bestyrelsesvenner for det fantastiske arbejde, I leverer gang på gang, også selvom livet uden for vores arbejdsweekender til tider kan være travlt og udfordrende. Alt i alt tak for et fremragende år, jeg glæder mig til at se, hvad det næste bringer.

Glædelig jul, godt nytår og kærlige grundtvigshilsner,

Julie Valentin Tolbod

Ny forperson for Grundtvigslever

FREKVENNS FESTIVAL

En festival for unge, skabt af unge. FREKVENNS festival ville give de unge stemmer ordet, samt give rum for live-koncerter, talks, workshops og kunststillinger.

B-faget 'Skab en festival' arbejdede i to måneder på højtryk for at skabe en to dages musik -og kulturfestival på Grundtvigs Højskole. Frekvens Festival bød på koncerter med nogle af de mest aktuelle navne i Danmark lige nu, så som Fraads og Danser med piger.

Derudover bød de to dage på talks med bl.a. Lasse Dein der fortalte om følsomhed og maskulinitet, og Anna Juul, der fortalte om psykisk sygdom. Festivalen havde nemlig til formål at sætte fokus på unges stemmer og få sårbare og tabuiserede emner på dagsordenen.

Eleverne ville skabe et rum, hvor der er plads til at tale om det svære, uden der nødvendigvis bliver stillet kritiske spørgsmål, men der i stedet bliver lagt op til en samtale mellem de unge og forskellige generationer.

Engagere lokalsamfundet

Festivalen havde desuden til formål at engagere de unge i lokalsamfundet og skabe et samlingspunkt, som kredser om det unge fællesskab og det at tage initiativ hertil.

Hele festivalen var arrangeret af 80 unge på tværs af uddannelser og kulturinstitutioner, heriblandt Street-Lab.

Frekvens festival var lavet i samarbejde med Hillerød Kommune, Tuborgfondet, Royal Stage Hillerød, Højskolernes Hus og Bauhaus Hillerød.

Se video fra Frekvens Festival ved at scanne QR-koden med din telefon

FREKVENNS
FESTIVAL

UNGE STEMME
MUSIK & TALKS

18 - 19
MAJ

FRAADS
DANSER MED PIGER
DRENGESTREGER
OG MANGE ANDRE

FREDERIKSVÆRKSGADE 147 - HILLERØD

TILBLIVELSEN AF FREKVENNS FESTIVAL

Af Vilma Søndergaard F23

På Grundtvigs Højskole afholdte vi i foråret 2023 en to dages festival som både bød på workshops, talks og koncerter. Festivalens formål var at skabe et samlingspunkt for unge i lokalsamfundet og regionen gennem kultur, musik og sociale aktiviteter for at fremme trivsel, samvær og fællesskab.

Vores målgruppe var de unge i Hillerød, og vi ville møde dem i øjenhøjde. Det skulle være en festival til unge - arrangeret af unge. Da vi startede med at arrangere festivalen, havde vi en masse drømme om, hvordan den skulle afvikles, derfor blev det første step at søge fonde for at få det til at ske økonomisk. Vi søgte økonomisk hjælp og materialer hos Tuborgfondet, Hillerød kommune, Royal Stage, Højskolerne og mange flere og fik herigennem nok støtte til at få festivalen med over 800 deltagere til at løbe rundt.

Vi var et hold på 30 elever som sammen med vores to lærere Vanessa og Søren stod for at arrangere det hele fra start til slut, og da vi tættede på afviklingen, blev resten af skolens 120 elever inddraget i diverse praktiske opgaver, som var essentielle for at få festivalen op at

køre. På festivalholdet var vi inddelt i fire grupper: én gruppe stod for økonomi og drejebog samt alle tilladelserne og fondsøgning. En anden gruppe stod for musik og talks, og den tredje stod for workshops og mad til alle deltagere. Den sidste gruppe, som jeg en del af, var tovholderen for PR og marketing. I vores gruppe var det første skridt at finde på et navn til festivalen. FREKVENNS tonede sig frem på de plakater, vi designede, som skulle op at hænge i lygtepælene i Hillerød. Samtidig skulle vi finde en gennemgående visuel identitet, og det blev discokuglen. Næste skridt var at nå ud til vores målgruppe og sprede budskabet.

Til selve festivalen havde eleverne og køkkenet lavet panini og lækker daal i rigelige mængder, som de sultne festivaldeltagere fra nær og fjern kunne nyde. Og så var der selvfølgelig også barer, hvor tørstige festivaldeltagere kunne få diverse drinks, sodavand og fadøl, som hører en festival til. Højskoleeleverne arbejdede under hele festivalen med alt fra sikkerheden ved den store scene til billetsalg i døren, kunstnervelkomst og meget mere.

Alt i alt var Frekvens en kæmpe succes, men vi havde nok at se til.

Foto: Amalie Hjelm

Foto: Amalie Hjelm

Foto: Joachim Adrian

Foto: Joachim Adrian

Foto: Amalie Hjelm

Foto: Joachim Adrian

Foto: Amalie Hjelm

Foto: Joachim Adrian

Foto: Joachim Adrian

Foto: Amalie Hjelm

FONDE VIL GERNE STØTTE HØJSKOLENS PROJEKTER

Af Søren Lerche

Når Grundtvigs Højskole samarbejder med lokalsamfundet omkring samfundsmæssige vigtige problemstillinger, så vil mange puljer og fonde gerne støtte aktiviteterne.

Jeg startede som projektleder på Grundtvigs Højskole i 2008. Den gang udviklede jeg strategier for, hvordan man kunne rekruttere nye elevgrupper gennem samarbejde med politiske organisationer, boligområder og uddannelses- og kulturinstitutioner. I dag er Grundtvigs Højskole fyldt og endda, til tider, med venteliste.

Jeg arbejder i dag deltid på højskolen og underviser blandt andet i faget "Gør en forskel" og er stadig aktiv i forhold til at udvikle skolen gennem projekter. Disse projekter bliver støttet af Højskolernes Hus' pulje "skoleudviklingsmidler", Tuborg Fonden, RealDania, Lokale og Anlægsfonden, AP Møller, Salling Fondene,

Novo Nordisk, Nordea Fonden, det lokale varehus Bauhaus og kommunale og statslige puljer.

Det er i interaktion med offentligheden, at vi kan danne grundlaget for noget nyt og ukendt. Vi kan som højskole bidrage til at løse nogle af vores samfunds største problemer.

Mine elever har fx. hjulpet ukrainske flygtninge med at istandsætte og indrette deres nye hjem, lavet Danmarks største kunstvæg, arrangeret fællesspisninger hver onsdag for over 200 personer på det lokale bibliotek, opbygget et musiklokale i ungdomskulturhuset, bygget skaterpark og arrangeret festivaler. Desuden har vi efter seks års hårdt arbejde lykkedes med at fundraise 29 mio kr. til et stort medborgerhus, "Street-Lab", som har til formål at skabe trivsel for børn og unge samt at engagere dem i forskellige sociale og kulturelle projekter.

RØST FYLDER OPERAEN MED UNGE STEMME

Fire af vores elever på A-faget Politik deltog den 31. marts til RØST i Operaen. RØST er en talerskole, hvor der gives plads og styrke til de unges stemmer i den offentlige debat. RØST er drevet i tæt samarbejde med Vallekilde Højskole og Ungdomsbureauet.

Røst og Det Kongelige Teater har skabt en hyldelse til det talte ord, hvor vi bliver klogere og ser de udfordringer, ungdommens generation står over for.

Hvad giver den unge lyst til at råbe op eller til at sige tak? Og hvad får nutidens unge til at rejse sig og bruge deres røst til at skabe forandring?

SE POTENTIALLET!

Af Malte Gabel Preuss

I dag vil jeg fortælle jer en historie om min barndomsby. Jeg er vokset op i den lille vestjyske stationsby Tistrup. Byen har godt 1400 indbyggere, alle kender hinanden, og fællesskabet er konkret og stærkt. Det kom til udtryk, da ejeren af det lokale fitnesscenter trak stikket. Byen blev efterladt i chok, for hvad skulle der nu ske? Hvilken betydning ville det få, hvis man skulle tage den 13 km lange tur til Varde for at træne? Ville folk i Tistrup nu dyrke mindre motion? Efter mange bekymringer viste fællesskabet sig heldigvis fra sin stærkeste side: en flok lokale ildsjæle sluttede sig sammen og reddede fitnesscenteret. Alle indbyggere – inklusiv mig – kunne ånde lettet op, for en del af byen blev bevaret. En del af byens sjæl. Et vigtigt referencepunkt.

Aftenen løb af stablen med Emma Holten og Moussa Mchangama som værter, hvor der, udover taler, blev sunget højskolesange, lavet interviews og optrædender af Jada, Isam B, komponist Marianne Søgaard, operasanger Elisabeth Jansson og harpenist Angelika Wagner

Talerne kom bl.a. fra Silkeborg Højskole, Vallekilde Højskole, Uldum Højskole og Grundtvigs Højskole samt gymnasiet GUX Nuuk i Grønland.

Vi har fået lov til at publicere Malte Gabel Preuss' tale, der hylder lokalsamfundet.

Det er et eksempel på, at de unikke sammenhold i udkantssdanmark, randområderne eller Den rådne banan om man vil, ikke skal undervurderes. Sådant en historie fortjener mere anerkendelse, for vi skal se mulighederne i de små byer i stedet for konstant at fokusere på begrænsningerne. Se den nærhed og interesse for hinanden, der eksisterer her. Den ydmyghed og hjælpsomhed, der gennemsyrrer lokalsamfundene. Modsat storbyerne. Her er der en tendens til overfladiskhed og selvcentrering, hvor enhver sejler sin egen sø, og ingen rigtigt kommer hinanden ved. Blot en simpel gestus som et hej til en forbigående føles fremmed og påtrængende for jer.

Men lad os vende tilbage til den lykkelige historie om fitnesscentret. Det er én af de eneste succeshistorier fra Tistrup de seneste år – bortset fra lokale Anne Tirstrup's flotte finaledeltagelse i Den Store Bagedyst. For siden jeg var barn, har min by ændret sig markant – i den ne-

gative retning. Den ikoniske hindbærtærte fra bageren, som vi ofte fik til fredagshyggen, findes ikke længere, og det er snart ikke muligt at gå i Bruhn og købe nyt tøj. Midtbyen risikerer at få det endelige dødsstød, hvis planerne om at flytte Brugsen ud til den trafikerede hovedvej bliver vedtaget.

Det piner mig at se min by i forfald. Det er desværre en naturlig konsekvens af den velkendte fordom om, at der ikke sker en skid. At vi kører traktor til skole. At der ingen fremtidsmuligheder er.

Jeg tror på lokalsamfundene.

Men vi har brug for at tale de små byer op i stedet for at være nedladende eller totalt ignorere alt uden for Hovedstadsområdet. Den jordnære og hjælpsomme ånd, der eksisterer i en by som Tistrup, er nemlig forfriskende i en gradvist mere stressende og fremdriftsliderlig verden. Og den ånd kunne I lære af i de store byer! Lad os se potentialet i dag!

Fra Venstre Amanda Mikkelsen, Asta Søndergaard, Emil Skov & Malte Preuss

KULTUR-TRIP TIL GRUNDTVIGS MED GLENN BECH

Af Ditte-Marie Baungaard

Så kører bussen!

Det første ”Kultur-trip til Grundtvigs” løb af stablen onsdag den 1. marts. 2023 med Glenn Bech som vært.

Højskolen og elevforeningen er gået sammen om at lave et tilbud for tidligere elever, hvor de gratis kan invitere en ven/kæreste/søskende/roomie med på højskole.

Højskolen giver både billetter til foredraget og bustransport til og fra København.

Prisvindende forfatter sørger for fulde huse

Gymnastiksalen summede allerede af liv, da bussen fuld af gæster dukkede op efter aftensmaden onsdag aften.

Aftenen handlede om Glenn Bechs forfatterskab og i særdeleshed hans senest udgivne manifest: *”Jeg aner-kender ikke længere jeres autoritet”* (2022). Helt aktuelt blev Glenn Bech vinder af Politikens litteraturpris 2022 i samme uge.

Salen med mere end 200 tilhørere mærkede Glenn Bechs mod helt ned på de bagerste stolerækker!

Bech selv leverede et indlæg som sin bog: et indigneret,

selvudleverende og ømt manifest om klasseskamp, prolet og elite, om provinsbøsser og repræsentation, moralisme og hykleri. Om dem, der altid får taletid, og dem, der ikke føler sig berettiget til en stemme.

Med en på samme tid ømhed, vrede og humor brændte Glenn Bech alle illusioner om lige muligheder ned og insisterede på at tale ud fra sine egne erfaringer i classesamfundet. Hudløst ærligt og autentisk leveret fra scenen i salen.

Den fanden-i-voldske og samtidig rolige energi efterlod tilhørerne med en indignation og inspiration til at agere anderledes end før. Stemningen var afdæmpet, men alligevel høj, da vi stod i pausen og diskuterede pointerne fra foredraget over et stykke kage og en kop kaffe i Gaden og vendte hvilke spørgsmål, vi skulle tilbage i salen og stille forfatteren. Klassisk Grundtvigs – men heldigvis også med et pust af nye gæster, vi ikke har mødt før i går.

Tusind tak til alle – velkendte såvel som nye ansigter – for et fantastisk besøg!

Vi gentager succesen med Kultur-trip til Grundtvigs i det nye år.

Fotograf: Sara Galbiati

DA KRIGEN KOM TIL GRUNDTVIGS HØJSKOLE

Af Lars Thorkild Bjørn, elev 1953-54, lærer 1963-1989

I forbindelse med tilblivelsen af den biografaktuelle “Når befrielsen kommer” har forhenværende underviser på Grundtvigs Højskole, Lars Thorkild Bjørn, hjulpet instruktøren og filmproduktionen med den historiske nøjagtighed om højskolernes og især Grundtvigs Højskoles rolle under 2. verdenskrig. Når Befrielsen Kommer omhandler forstanderfamilien på Ryslinge Højskole. Familien kommer i et umuligt dilemma før og efter befrielsen, da skolen omdannes til flygtningelejr for tyskere. Familien skal enten vælge at gå imod den hadske folkestemning mod flygtningene og hjælpe eller gøre tydelig modstand mod tyskerne. Lars Thorkild Bjørn redegør i følgende artikel om Grundtvigs Højskoles rolle i indlogeringen af de mange tusinde tyske flygtninge i Danmark.

Den tyske besættelse af Danmark den 9. april 1940 blev en såkaldt ”fredsbesættelse”, hvor landet fortsatte som et uafhængigt land, men hvor den officielle kontakt blev forhandlet mellem Danmark og Tyskland på udenrigsministerplan. Modsat besættelsen af Holland og Belgien hvor der blev oprettet en ren tysk forvaltning, var det i Danmark fortsat de danske myndighe-

der, der havde det formelle ansvar ligesom det politiske system helt ned til de lokale sogneråd stort set fungerede uantastet.

Derfor blev de første tyske tropper, der ankom til Hillerød søndag 14. april, også indkvarteret efter kommunens retningslinjer på Hotel Kronprinsen på Torvet. Et særligt udvalg bestående af personer fra de to kommuner: Slotssognet og Hillerød købstadskommune havde i hast udarbejdet indkvarteringsplaner omfattende byens hoteller, pensioner, de to missionshuse og højskoler. Desuden var der ved købmænd og vognmænd gjort klar til opstaldning af lidt over 110 heste med oppassere.

Mandag 15. april foretog kommunaldirektøren og en tyskkyndig medarbejder ved kommunen sammen med en tysk løjtnant inspektion af Grundtvigs Højskole og Luthersk Missionsforenings Højskole. Nogle dage senere blev der

anmodet om, at begge skoler skulle levere 50 madrasser til Værnemagten.

På begge højskoler begyndte sommerskolen 2. maj, og en beslaglæggelse kom ikke på tale.

De følgende år forløb besættelsen stort set uden andre gener end omfattende rationering og vareknaphed.

Hitler sender civile og sårede til ”Speisekammer Dänemark”

Grundtvigs Højskole undgik beslaglæggelse indtil krigens sidste måneder. Efter Hitlers ”Führerbefehl” 4. februar 1945 om at evakuere alle tyske ”folkefæller” fra de østlige områder til Tyskland eller Danmark opstod en helt ny situation. Nu var det ikke Værnemagten, men civile flygtninge, der blev problemet.

Fra marts til maj ankom der godt 250.000 tyske civile flygtninge, hovedsagelig kvinder og børn. Størsteparten kom med skib fra Ostpreussen (Kaliningrad-området) eller Danzig (Gdansk). Omtrent 30.000 af disse ”bådflugtninge” kom aldrig frem, men druknede efter torpedering eller bombninger i Østersøen.

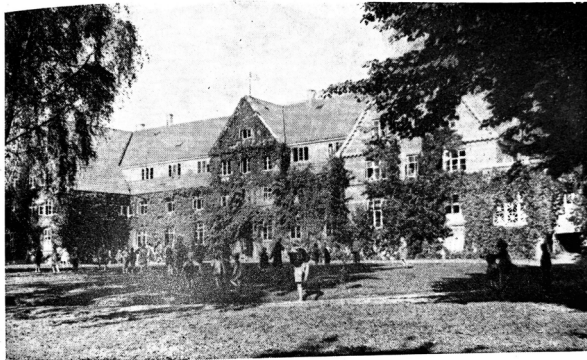
I marts og april 1945 blev de beslaglagte højskoler tømt for værnemagtssoldater, der skulle hjem for at deltage i kampen om Berlin. I stedet modtog man flygtninge. Derudover blev flere hovedsagelig store højskoler beslaglagt til flygtninge-indkvartering. Værnemagten skulle sørge for forplejning og lægehjælp til flygtningene, medens de danske myndigheder efter tysk ordre

skulle finde indkvarteringssteder.

I de samme to måneder ankom godt 100.000 syge eller sårede værnemagtssoldater samt soldater og civile flygtninge hovedsageligt fra andre lande. Disse forlod dog Danmark i løbet af sommeren 1945.

Flygtninge til Hillerød

Af de godt 2.000 tyske flygtninge, der kom til Hillerød blev 520 indkvarteret på Grundtvigs Højskole og 337 på Luthersk Missionsforenings Højskole, og resten blev fordelt på mindre indkvarteringssteder.

Flygtninge vandrer i Parken.

Vinterskolens sidste dag blev mandag den 26. marts 1945. Forstander C. P. O. Christiansen var syg ”under jorden”, og det var hans kone Margrethe Christiansen, kaldet ”Pip”, der modtog den tyske oberleutnant Schöne.

Han ønskede, at skolen var klar til at modtage 500 flygtninge om onsdagen kl. 12. Eleverne gik straks i gang med at pakke og fik skolens vigtigste løsøre kørt ud til naboer og venner omkring Ullerød. Om aftenen samledes elever og medarbejdere til afslutningsforedrag ved fru ”Pip”. Hun fortæller: ”Det var meget mærkeligt at stå under silkefanen og tale til alle skolens folk, fra gamle Ole Jensen til karlene og vor lille dreng Jens Carl og vide, at det var sidste gang før de store begivenheder, der vil bestemme vor fremtid. Bagefter havde vi en festlig sammenkomst i spisesalen, hvor vi tog afsked med hinanden. Der blev holdt taler, og vi sang mange gode sange og sluttede med ”Danmark i tusind år”. Da var

kl. 24, og jeg begyndte at ordne de vigtige ting, tømte pengeskabet for skolens papirer og rationeringskort og gøre mit kontorskab klart. Imedens pakkede elever og lærerne sit. Kl. 4 mødtes vi alle til morgenmad og morgensang, og jeg fik sagt farvel til hver enkelt elev. Kl. 5 rejste de fleste, men 20 elever blev for at hjælpe os.”

Om eftermiddagen tirsdag den 27. marts ændredes tidspunktet for flygtningenes ankomst til samme dags aften, og der kom 50 tyske soldater, der skulle være behjælpelige med at gøre klar til flygtningene, der var på vej med toget fra København.

Der blev strøet halm i gymnastiksalen og skolestuerne, så nogle kunne sove her, mens de mere heldige fik overladt elevværelserne. De nye beboere tog straks alle bygninger i besiddelse - også udhusene, som de efter aftalen ellers ikke skulle have adgang til. Men de rykkede uden videre ind. I svinestalden spiste de svinefoderet,

og i hønehuset tog de alle æg. Ved ankomsten var mange gamle, syge og børn underernærede og påvirket af den dramatiske flugt. Det kan derfor ikke overraske, at dødeligheden var stor. Ikke mindst i krigens sidste dage, hvor Værnemagtens forplejningsansvar brød totalt sammen. Der findes ikke oplysninger om antal døde på højskolen, men en del blev begravet på Nyhuse kirkegård og andre fandt deres sidste hvilested i Tjæreby.

Lejrene blev omgivet af pigtrådshegn og ingen flygtninge måtte færdes uden for højskolens område.

Men indenfor lejrområdet lå den tidligere lærer Ole Jensens hus, som familien beboede, og på første sal var lærerparret Inger og Emil Pedersen indlogeret. Inger fortæller således om, hvordan Ole Jensens voksne datter Asta begyndte at hjælpe børnene på højskolen. Hun gav dem papir til at lave flyvere og plukkede hyldebær,

Det flygtende Tysklands Børn.

som blev kogt af flygtningekvinderne i skolens køkken for at sikre børnenes vitamintilskud. Inger Pedersen var katolik og sørgede for, at der blev indrettet et lille kapel under forstanderlejlighedens veranda, hvor der også var gudstjenester. Inger havde også svært ved at skulle makke ret; underforstået ikke være for venlig overfor de tyske flygtninge. Hun har fortalt om, at ret mange mennesker i skolens omegn på forskellig vis søgte at mildne kårene for de fremmede. Der blev oprettet et velfærsudvalg, som skulle sikre flygtningene en bedre kost end den, som reglementet foreskrev. Der blev også skaffet træ og redskaber til træarbejde, som de voksne kunne lave legetøj af til børnene. Ved juletid i 1945 blev skolens naboer inviteret til at se en udstilling af det legetøj, som man havde lavet. Sindrige stykker legetøj med snoretræk eller andre ting var rene kunstværker. Der var fundet plads til udstillingen på det lave loft i den bygning, der rummer foredragssalen.

Højskolens frigivelse

En af de sidste dage i den kolde februar 1946 modtog C. P. O. Christiansen telefonisk besked om, at flygtningene var rejst og at man selv måtte passe på, at varmeapparaterne ikke frøs til! For selv om skolen ikke var frigivet, havde CBU-vagterne forladt stedet.

Nu forestod der et større oprydnings- og rengøringsarbejde. Pedel Thorvald Henningsen skyndte sig at få fyret i gang og sat fuld varme i alle de fugtige og nedslidte lokaler. Flygtningene havde ikke ødelagt bygningerne med vilje, men da over 500 mennesker har boet i et år, hvor der er plads til 150, var nedslidningen markant. Overalt var der slået søm i væggene, hvor folk kunne hænge deres klæder, og når alle disse mennesker et par gange om dagen stod i kø i deres træfodtøj gennem spisesal, anretterværelse, køkken og bryggers kan ingen gulve holde til det. Det var med at få fat i håndværkere

til en større renovering.

Højskolevirksomheden på Grundtvigs Højskole blev genoptaget den 3. maj 1946. Her mødte 147 unge kvinder op til en højskolesommer i Hillerød.

Det blev nok en spartansk sommer, men med store glæder over højskolefællesskabet og den genvundne frihed.

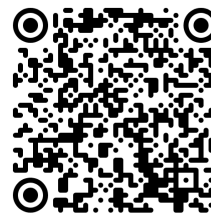
VERDEN I NYE TIDERS TEGN

FREDS-, FRIHEDS- OG FREMSKRIDTSTANKER AF 1945

VI staar paa Tærsklen til en helt ny, verdenshistorisk Periode med nye sociale og nationale Livsmuligheder for Millionerne og med nye, stadig voksende Spændinger mellem Stormagt og Folk, mellem Stat og Individ, mellem Hedenskab og Kristendom. Da Verdenshistorien altid har været Hovedfaget paa den dansk-nordiske Højskole, maa vi i vort Aarsskrift først tænke paa de Mænd og Kvinder, der har skabt denne nye Situation, hvori vi atter frit kan tænke og tale. Vi maa tænke paa dem, der paa alle Valpladser har kæmpet for den Sejr, der, takket være den danske og norske Modstandsbevægelse, ogsaa blev vor Sejr — mest paa dem, der med Vaaben i Haand tog Kampen op ved Englands Side. Vi maa tænke paa Finlands Frihedsvilje, paa dette nordiske Folks ufattelig tapre Kamp paa Nordens Østfold.

Vi har atter faaet Fred og Haab om en egen dansk og nordisk Fremtid, men gennem de fem forfærdelige Aars Alvorstale har Ordet *Fred* og *Fremtid* faaet en anden Betydning, et andet Indhold og en anden Alvor.

Fra Årsskriftet 1945

Læs hele artiklen ved at scanne QR-koden med din telefon

HISTORIEN OM WOLFGANG

Af Ole Vind

Det var en januardag i 2008, at vi fik besøg her på skolen af en ældre tysk herre, Wolfgang Prätzsch, sammen med nogle journalister. Wolfgang kunne fortælle, at han som 7-årig dreng havde boet her på skolen, netop her i vores foredragssal, i et halvt år i 1945. Wolfgang, hans mor Gertrud Prätzsch og lillebror Bodo var i foråret 1945 kommet som tyske flygtninge fra Stolp 100 km vest for Gdansk, i dag i Polen, til Østersøens kyst og derfra med skib til København - en livsfarlig sejlads i de sidste krigsmåneders i 1945.

I hele Nordeuropa var det isnende koldt i foråret 45, og krigen mellem Hitler og de angribende allierede fra vest og russerne fra øst satte ind i den sidste, blodige fase. Hitlers tropper kæmpede fanatisk til det sidste - til "Der Untergang" i det sønderbombede Berlin. Og mens Stalins røde hær rykkede frem mod Berlin, flygtede millioner af tyskere vestpå under grusomme forhold mod Østersøkysten i håbet om at kunne evakueres over havet. Det var især kvinder, børn og gamle fra de østpreussiske egne - i dag Polen - der presset af Stalins

røde hær måtte forlade alt, hvad de ejede.

Hundredtusinder døde af sult eller kulde, blev mishandlet eller voldtaget af russiske soldater, blev nedskudt eller druknede på stranden eller i havets iskolde bølger mellem januar og maj 1945. Østersøen var et rædselens og dødens hav. Russerne jagede alle tyske

skibe, og store skibskatastrofer fandt sted her - værre end Titanic. Vilhelm Gustloff sank 30. januar i Østersøen - mere end 5000 druknede, flygtninge og sårede soldater. Goya sank den 17. april syd for Bornholm - mere end 7000 druknede - historiens værste skibbrud.

580 tyske Flygtninge paa Frb. Højskole.

Men det lykkedes for en del at passere Østersøen, herunder ca. en kvart million, der nåede til Danmark, der jo var besat af Nazityskland indtil 9. april 1945. Det var derfor de tyske myndigheder i Danmark, der tog sig af flygtningene - ved at indkvartere dem bl.a. på skoler, som blev beslaglagt til formålet.

Den 31. marts 1945, som var sidste dag på vinterskolen dengang, blev Grundtvigs Højskole beslaglagt til indkvartering af ca. 500 tyske flygtninge.

Wolfgang kunne huske, at hans lille familie med moder og lillebror var uskadte på nær et lille hul i moderens frakke fra en granatsplint. De blev indkvarteret her i foredragssalen sammen med andre familier - man havde hængt tæpper op mellem hver families senge. Pladsen var trang, så man slog søm i væggene til at hænge tøj på. Han huskede æble- og kartoffelrov i haven og hvordan, man havde byttet et guldur for en pølse.

I Hillerød var der på forhånd en meget negativ stemning mod de tyske flygtninge. En lærer, som boede her dengang, fortalte mig, at da man ved ankomsten så tyskerne nærmest falde ud af busserne, gav det en dog en vis medfølelse – det var børn, kvinder og gamle. Kontakt med flygtningene var ikke tilladt, men man fik efterhånden et tåleligt forhold til dem... men heller ikke mere. Mange tyskere, især børn, døde, uden tilstrækkelig lægehjælp. En lærer fra dengang har fortalt mig, hvordan man på kirkegården ved siden af højskolen længe kunne se en stribe med særlig yppig vækst som vidnesbyrd om en række umærkede grave.

Flygtningene blev efterhånden sendt videre, og højskolen kunne åbne igen 1. maj 1946 - efter en større renovering; væggene var sorte af fugt, fyldt med søm og gulvene ødelagt. Snart blev det dog dansk højskolehverdag igen – med morgensang som nu her i salen i et fredeligt og velnæret Danmark - og historien om de tyske flygtninge gik langt hen i glemme.

På deres videre vej herfra blev Wolfgang og hans lille familie en tid indkvarteret i den store lejr i Oksbøl i Vestjylland, før de 1948 nåede Hamburg. Netop i

Oksbøl åbnede man sidste år, den 29. juni 2022, det nye flygtningemuseum FLUGT med bl.a. fortællingen om de tyske flygtninge i Danmark. Men museet har et videre sigte.

Flygtningestrømme hører nu til dagens orden - og flygtninge drukner igen – nu i Middelhavets bølger. Overalt i Europa diskuteres flygtningepolitik. Så meget vigtigere er den historiske dimension. Det var verdenskrigen med over 40 millioner døde soldater og civile, der førte til oprettelsen af FN og EU, erklæringen om menneskerettigheder fra 1948 og flygtningekonventionen fra 1951 - alt for at sikre den respekt for humane værdier, som så groft var trådt under fode.

Nu god morgen til en ny dag – med nye horisonter. Mennesket er med Grundtvigs ord et eksperiment af ånd og støv, der lever af ord og fortællinger: levende ord i litteratur, myter, kunst og historie. Som historien om den 7-årige Wolfgang, hans mor og lillebror, der overlevede – mens tusinder døde på flugt og i den iskolde Østersø i foråret 1945 - Det er gennem historien, at de døde kan forpligte os levende til at tage vare på mere end os selv.

Gymnastiksalen, Hjem for tyske Flygtninge.

KULTURMINISTEREN PÅ VISIT

Af Amalie Hjelm

Kulturminister Jakob Engel-Schmidt lagde i juni 2023 vejen forbi Grundtvigs Højskole. Han betonedede vigtigheden af højskolerne i Danmark og ser gerne, at der kommer endnu flere på højskole, men også at diversiteten i elevgruppen gerne må være større. Det er en ambition, vi deler og arbejder for både på Grundtvigs Højskole og i Foreningen af Folkehøjskoler.

Efter et møde med højskoleforeningens formand Lisbeth Trinskjær, generalsekretær Betina Egede Jensen, bestyrelsesformand Jes Fabricius Møller og forstander på Grundtvigs Højskole Jakob Mejlhede Nielsen, adresserede kulturministeren eleverne ifm. deres fællesmøde og svarede på elevspørgsmål, bl.a. om hvordan vi skal øge diversiteten, og hvordan vi skal håndtere Ruslands deltagelse i internationale sportsbegivenheder.

Højskolerne er en kæmpe vindingsag for samfundet

Engel-Schmidt er opvokset i Birkerød og har aldrig selv gået på højskole, men har ved flere lejligheder besøgt diverse højskoler til debatmøder. Selvom kulturministeren ikke selv har været højskoleelev, lagde han ikke skjul på sin begejstring for højskolerne, da han besøgte os. ”Højskolerne er en kæmpe vindingsag for samfundet, og dét at være på højskole er jo en fed oplevelse. Men jeg ville ønske, at en bredere gruppe af befolkningen kom på højskole.”

Eleverne på Grundtvigs Højskole er meget ens i segment: Langt de fleste er etniske danskere i tyverne fra økonomisk stærke hjem, som har bestået en gymnasial uddannelse.

En elev spurgte ministeren, hvad han selv ville gøre

ved den manglende diversitet på højskolerne. Engel-Schmidt svarede, at han tror på stipendier, bredere oplysning samt dialog med dem, der vælger højskolerne fra. ”Er det, fordi de ikke har været informeret om muligheden, er det, fordi de ikke har penge til det, eller er det, fordi ens venner ikke er taget på højskole? Der er nogle kulturelle og sociale barrierer, og jeg vil godt sætte penge af til at undersøge det.”

Inden ministeren kørte tilbage til Christiansborg, spurgte han eleverne, om de internt ville overveje hvilke argumenter, de synes er bedst ift. at tage på højskole. ”Hvis I skulle overtale et menneske, der ikke går her i dag, til at gå på højskole, hvad ville I så sige? Og hvis I nu synes, der er nogle af svarene, der er ekstra gode, så send dem rigtig gerne forbi ministeriet.”

HAR DU LYST TIL AT STØTTE?

Støt elevforeningens legatpulje

Giv en ny elev mulighed for at komme på højskole ved at støtte elevforeningens legatpulje. Legatet kan være med til at sænke egenbetalingen og dermed give elever, som har svært ved at få råd til et højskoleophold, en chance for at komme på højskole.

Betal på MobilePay eller overfør

Du kan støtte ved at overføre til:
MobilePay **284438** mærket "*bidrag til legat*" eller
overføre til reg. nr. **2276**, konto nr. **8129 424 568**

Legatet uddeles i et omfang af cirka 20.000 kr. årligt, og de individuelle legattildelinger er af varierende størrelse.

Tidligere gik 25 kr fra betaling for medlemskab automatisk til legatpuljen. Efter elevforeningen indførte gratis medlemskab forsvandt det bidrag

UD I NATUREN

Af Emil Hagemann Christensen

”Det er ligesom at træde ind i Morias miner”, siger jeg. Tilbage over skulderen, foroverbøjet i en gestus henvendt mod skovbrynet, med opspilede øjne, mens jeg med venstre arm holder noget indledende buskads til siden for at danne en lille korridor i krattet. ”I ved. Med Gandalf: Speak Friend and Enter. MEEEEELON. Man skal bede om lov for at komme ind”. Den lille gruppe af elever står på stien, stadig i det åbne terræn, med ryggen mod villakvarter Frederik IIs Vej, med front mod den dramatiske, men alligevel beskedne Hundeskov. ”Ringenes Herre”, siger jeg lidt mere henkastet, og nogle af dem nikker anerkendende. Puha. ”Frida, hold her i stedet for mig”. Jeg tager min bue frem fra ryggen, ”... som Legolas, jeg holder øje. Rasmus, du går først... I stilhed! ... Helt stille, absolut tystnad. Vi er helt stille i skoven fra nu af. Indtil jeg siger til”. Ellers vågner trolde, håber jeg, de tænker.

Som at træde ind i et eventyr

Turen hertil bestående af de 1,3 km fra højskolen har været så højlydt. De kære højskolelever, der lige er startet, snakker flydende og høfligt højskoledansk, hvilket fylder hvert nervøst og afventende øjeblik med dyrebare fraser. Som et damplokomotiv, der starter. Inklusive læreren, han plaprer og accelererer sproget for at skabe interesse. Men så klapper vi i i - sikke en forløsning. Frida holder buskadset til side, mens Rasmus går ind i

skoven. Jeg nikker til de andre, som følger efter. Legetøjsbuen – altså den er helt igennem usynlig – holder jeg parat for at insistere på det dramatiske ved overgangen fra by til skov, og det er faktisk som at træde ind i et eventyr. Jeg håber, eleverne mærker det, at det ikke bare er mig i min pædagogiske vildledelse, der synes, at det går skidegodt, det her. Vi skal ind for at diskutere forskellen på kultur og natur.

I dag er tredje gang på faget. De kender ikke hinanden endnu. De kender slet ikke faget Ud i Naturen. Men vi er inde i Hundeskoven, og har fundet en sti. Til stadighed stille. De køber den nu; de er med på den, da skovens ro med sine egne muligheder lægger en tryk ramme omkring samværet. Jeg lunter lige op foran for at give dem en smule struktur og mit tilsyneladende lederskab. Med bøjede knæ og buen parat peger jeg rundt, mens vi trænger dybere ind i plantagen. Og så sker det: Et mirakel bryder ind i vores leg.

En stor rovfugl eller hvad?! Men en unge af en art. Helt hvid, fin og pjusket, suser forbi os i øjenhøjde, den krydser stien. ”Seriøst”, hvisker jeg for mig selv. Det kan umuligt være en ugle, jeg ved ikke. Så bryder jeg stilheden med ”Så I det?” - skulle bare have holdt mund. Men ok. Nu er vi vågne. Heldigvis siger de ingenting, mens jeg stirrer rundt på dem alle sammen og er ved at eksplodere af Ud i naturen-glæde. Stilti-

” I ved. Med Gandalf: Speak Friend & Enter. MEEEEELON

ende, men med tydelig entusiasme. Jeg håber, de føler det samme. Skulle jeg have skudt den ned med buen, når jeg at tænke? Nej, da. Elevernes øjne stråler. Vi er i gang med noget.

Den pædagogiske intention med faget er firefoldig

(Hold da fast). For det første at bringe os derhen - eller derud – hvor tingene sker. Sådan, at naturforekomstens fænomener får lov at tage fusen på én. Indendørsmennesket er vidunderligt, men det bringes ikke i kog, så at sige, det bringes ikke i gunstig tilstand af modtagelighed, det lader sig alt for sjældent overraske eller decideret overrumple af naturens egne systemer og deres skønhed, eller af kulden, irritationen, modstanden og naturens øvrige luner. Indendørsmennesket har for meget kontrol. Faget undersøger derfor naturen som et pædagogisk og oplevelsesrigt felt for dannelse, der sker i mødet med det ukontrollerbare, med dét, der er større end én selv.

For det andet i positive og negative møder med naturen at øge elevens tro på egen formåen, samt velvillighed over for dét, der er derude i verden. Det første lyder som ”jeg er sådan én, der dur her” eller ”jeg er sådan én, der hører til her, der spiller en rolle her”, mens det andet lyder som ”dét vil mig det godt” eller ”dét kan jeg godt være i”.

For det tredje søger faget at drage nytte (!) af natur- og samværsoplevelser, som den, der er beskrevet ovenfor. Det er min overbevisning, at gode naturoplevelser kan udgøre basis for opgør med negative tendenser i tidens individualiserende og accelererende præstationsfund. I naturen er det hele ikke op til dig, du skal ikke skynde dig at blive færdig, og du skal ikke vinde over nogen i social eller professionel konkurrence. Håbet er, at faget giver anledning til fornemmelser for forbundethed, tilstrækkelighed og en lidt langsommeligere

tilstedeværelse. Ikke for at gøre eleverne uproduktive og sløve (selvom det er fint nok), men for at give dem oplevelser af alternative former for aktiv og kontemplativ væren, forskellig fra de værensformer, accelerationsfundet sædvanligvis byder os.

For det fjerde, at eleverne kommer tættere på naturen. Et eksistentielt udgangspunkt af nærvær, viden, forståelse og forbindelse er gunstigt, tror jeg, hvis man vil arbejde med bæredygtighed som sådan. For mig at se er det store spørgsmål; hvordan opfordrer vi eleven til selvvirksomt og via fællesskabet at ankomme til et punkt i sin dannelse, hvor bæredygtighed er et glædeligt potentiale for et nyt og bedre liv i livsbekræftende samværsformer med andre og natur frem for en kilde til sortsind og kill-joy? Jeg tror, naturforholdet er sted at starte. Jeg tror på, at indirekte bæredygtighed – til forskel fra direkte bæredygtighed og moralens pegefingert – er vejen frem her på faget. Når først naturen virkelig findes, så er der ingen vej udenom. Når først man er kommet ud i den, så vil man tage sig af den. Det er en slags hovsa-oplevelse. ”Ups! Det vidste jeg ikke. Forholder det sig sådan med naturen og mig? Nu vil jeg i gang”. Den eksistentielle åbning over for natur kan være startskud til handling, der tør holde håbet oppe.

Er Ud i Naturen et hyggefag?

Efteråret byder på morgensidning ved Dronningmølle Strand, ikke for at sende nogen i skammekrogen, men for at glo på solopgangen. Solotur med overnatning i Gribskov i november måned. For at fryse lidt og for at klare den alligevel. Kage bagt i pizzaovn med æbler fra haven. Fordi æblerne skreg på at blive taget hånd om. Konference om verdensmålene på Christiansborg. Fordi det kan jo være, de pludselig synes verdensmålene er spændende! Vi må se, om de overlever. Når de andre A-fag går til stålet i kunst, foto, politik, radio, musik og skriv, så går vi udenfor en tur – over på kirkegården for

at kigge på kunstig natur. Langs fortovet mod Brugsen for at se det frække ukrudt, der stritter imod og insisterer på at skyde frem i sprækkerne mellem fliserne.

Somme tider titter den lille pædagogiske risiko da også frem, at Ud i Naturen er sådan et hyggefag. At vi bestiller knap så meget som de andre - de boglige, kreative og projektorienterede fag. Vi bruger tiden på at gå eller holde mund i en lysning. Hm. Det rammer mig; skal eleverne stimuleres mere, skal de vide, hvad de får ud af det her? Men så slår jeg op i vinden og forlader mig på min tiltro til, at resonans er sådan noget, der sniger sig ind. At alternativet til (over)præstation, (hyper)individualisme og acceleration kommer til én indirekte. Det kan ikke forceres frem. Jeg kunne ikke planlægge den fine, hvide fugls besøg. Desuden læner jeg mig ind i troen på helheden, at Grundtvigs Højskole er så beåndet og bevæget, at den i alle øvrige faglige og sociale rum leverer på almindannelsens parametre, så der lige netop er plads til en naturbeskæftigelses indgang til dannelse også.

At få elevernes naturforhold til at vågne

At finde ud i naturen – og ind til den – er ikke noget, der kan læses op for én, produceres eller erhverves direkte. Jo, på sin vis. Men jeg tror, man i første omgang bliver nødt til at være en sværmer. Sværme om det, der er, naturforekomsten og det forhold til den, vi altid allerede står i. Via poesi, musik, botanik og andre virkemidler generelt, kan man da senere, mere eller mindre direkte, opnå læring. Men selve fundamentet, det vil altså sige det første skridt, er tilsynekomsten af naturforholdet som sådan. Jeg står i dette. Til vands, til lands og i luften. Derfor ser jeg det som min væsentligste opgave indirekte at få elevernes naturforhold til at vågne. Det sker, når tråden mellem selvet og verden begynder at lyse, den begynder at vibrere, og det sker, når man mindst venter det, præcis fordi, vi ikke

skynder os. Og SÅ! Så skal der dælme hældes noget filosofi på, eller hvad ved jeg - ved enhver åbning, ved den mindste antydning af en vækkelse - da lover jeg, at udelæreren farer i flint. ”Hovsa, hvordan kan det nu være?” eller ”Hvorfor virker det på dig sådan?”. Først. ”Kære venner, lav lige det bål her. Brug det og det ,og ikke det... Hov, flot. Hvad så, nu? *Ja, hvad ER ILD OVERHOVDET?!*”

Emil Hageman Christensen er ny lærer på skolen i Ud i Naturen, Eksistentialisme og Tro & Religion. Han er tidligere elev og praktikant på Grundtvigs og tidligere ansat på Løgumkloster Højskole.

BORGERLIGHED PÅ HØJSKOLEN

Af Jakob Mejlhede Nielsen

Grundtvigs Højskole startede i 2023 et nyt samarbejde med Rahbeks Højskole. ”Den har jeg ikke hørt om”, vil nogen måske anføre. Men det er sikkert, fordi Rahbeks Højskole først blev officielt stiftet i år, nærmere bestemt Grundlovsdag i haven ved Bakkehuset på Frederiksberg, men dog (endnu) ikke som en fysisk højskole.

Selve navnet tager afsæt i Kamma og Knud Lyne Rahbek. De åbnede i starten af 1800-tallet deres hjem Bakkehuset og afholdt dér saloner, hvor samfunds- og kulturdebatten gik livligt. Gæsterne var et bredt udsnit af datidens åndsliv; herunder bl.a. N.F.S. Grundtvig, B.S. Ingemann, Adam Oehlenschläger, H.C. Ørsted og H.C. Andersen.

Kredsen bag den nye højskole består af en mangfoldig gruppe af borgerligt sindede danskere, som gerne vil revitalisere den borgerlige idédebat med rod i denne oplysningstradition. Udgangspunktet for Rahbeks Højskole er således det borger-lige som begreb – med fokus på værdier, rettigheder og pligter – og ikke partipolitisk borgerligt eller med fokus på hverdagspolitik.

Rahbeks højskole er stiftet ud fra et ønske om at fremme civilitet, dannelse og borgersind. Et formål og

ønske, som vi også på Grundtvigs til fulde deler. Så da vi i begyndelsen af februar fik en forespørgsel, om vi kunne tænke os at samarbejde om at arrangere et sommerkursus og lave højskole i praksis, så fik vi relativt hurtigt en aftale på plads om at teste ideen af og lave et lille ”forsøgskursus” i uge 30.

Det blev til kurset ”Menneske og borger”, hvor årets emne blev ”folkestyrets ideer og medborgerskab”. Da vi i begyndelsen af marts måtte aflyse filosofikurset pga. for få tilmeldte, gav det Menneske og borger-kurset mulighed for at vokse. Og interessen for et kursus med borgerlig idédebat var så stor, at vi endte med at kunne gennemføre kurset med 80 deltagere parallelt med vores litteraturkursus.

Det blev en rigtig god uge. Der kom mange på højskole, som aldrig havde været det før. Samarbejdet fungerede godt, og kurset blev overordnet flot evalueret. Dog var der fra både kursister, Rahbeks og Grundtvigs Højskole enighed om, at programmet var for tæt pakket, og at vi nok havde villet nå for meget på for kort tid. Dette tager vi hensyn til, når vi nu er i fuld gang med at planlægge en ny udgave af Mennesker og borger i uge 30 i 2024. Denne gang med undertitlen ”*Et liv i frihed*”.

Et liv, en tid, 80 mennesker: Min uge på 'Grundtweek'

Af Klara Tarp Fruelund

Måske du, ligesom jeg, tænkte, at de danske højskoler var forbeholdt mennesker, der bevæger sig i hver sin ende af livets aldersspektrum. Men så tager du og jeg heldigvis fejl, for på en række danske højskoler, er der plads til os, der befinder os mellem babybleer og voksenbleer. Og jeg var på én af dem.

Mens mange af mine jævnaldrende enten arbejdede for at finansiere det krævende studieliv eller fyldte sig med oliven og lufttørret skinke i syden, ville jeg gerne prøve en anderledes form for ferie i sommeren 2023. Til min store fortrydelse har jeg aldrig været på højskole så hvorfor ikke kombinere min staycation i det danske sommerland med højskoleløb?

Med få klik og en lille portion overvindelse tilmeldte jeg mig sommerkurset 'Grundtweek' på Grundtvigs Højskole i Nordsjælland, der ifølge skolen skulle være *'alt det bedste fra et højskoleophold kogt ned til én uge'*. Og det skulle vise sig ikke at være helt forkert.

På en høj asymmetrisk bygning fanger et farverigt Andy Warholsk portræt de forbipasserendes blik på Frederiksværksgade nær Hillerød på Sjælland. Der hænger han jo. Med et ømt blik spejder den danske højskoletraditions grundlægger N.F.S. Grundtvig ned på de elever, der spændte og håbefulde indtræder i flere hundrede års ritualer og værdier manifesteret i de røde murstensbygninger fra 1980'erne.

Som enhver anden højskole består Grundtvigs Højskole, foruden stærke traditioner, selvfølgelig, også af det mere essentielle og eksplicitte; små hygge kroge,

foredragssalen, spisesalen, undervisningslokaler, deleværelser med eget toilet, spirende græsarealer, og nå ja; de lidt mere aparte rum de som spacy, undergrundsinspirede toiletter og den nærmest aristokratiske slyngelstue, som eleverne selv har designet. Alle disse rum danner rammen om tusindvis af elevers grin, gråd, lærdom og udvikling fra ophold i årenes løb.

Jeg troppede op, helt grøn og med sommerfugle i maven i et nøje udvalgt outfit og med rygsæk på, som var jeg seks år og havde min første skoledag. Og heldigvis blev jeg med det samme taget i hånden og mødt med samme varme og tryghed som skolebarnet på sin første dag. På trods af, at en stor håndfuld af holdet på cirka 70 kursister var gengangere, altså tidligere elever og kursister, der med julelys i øjnene for en uges tid skulle genoplive måske én af de bedste perioder i deres liv, var det ikke svært for mig som udefrakommende at blive en del af fællesskabet. Selvom mange af kursisterne kendte nogen, var der så mange forskellige årgange repræsenteret, at vi alle på sin vis var nye for hinanden og skulle

finde hinanden i ugens hurlumhej.

Før jeg fik set mig om, var en intens, men helt fantastisk uge med blåaften, foredrag, 'bangers' fra Højskolesangbogen, fester, nærvær, fordybelse og ikke mindst enorm lækker mad, ovre.

'Grundtweek' var det, jeg håbede på, og meget mere!

Selvom vinteren nu er over os, kan jeg ikke lade være med allerede nu at se frem til sommeren og til mit gensyn med Grundtweek, som jeg har aftalt med mine nyvundne bekendtskaber at vende tilbage til.

DEN NYE FØLSOMHED

Af Henrik Rasmussen

Det er alle vegne. Alle taler om det og oftest i en bekymret tone. Ungdommen har mistet sin robusthed. Den er blevet skrøbelig og sårbar, får stress og angst, og diagnoser uddeles i hidtil uset antal. Den nye virkelighed afspejles også i litteraturen hvor der som aldrig før skrives fra udsatte positioner, om at være udfordret psykisk og socialt.

Tendensen bliver næsten altid omtalt som udtryk for en krise i vores samfund, men måske skal vi vende perspektivet om og se det som en styrke. At det er blevet okay at tale og skrive om at have det svært. At det er blevet tid til at udfordre vores forestillinger om, hvad man bør tale og skrive om. At det er blevet tid til at udfordre og forandre vores sociale normer.

Den nye følsomhed

I forår 23 har jeg udbudt faget Den nye følsomhed for at se på, hvordan forandringerne kommer til udtryk i kunsten og kulturen. I faget læser vi litteratur, ser film, hører musik, går på kunststillinger, og først og fremmest taler vi sammen. Vi begyndte med at læse tekster

fra antologien *“Hjertet er en fold af heste”* der er skrevet af mennesker med tilknytning til psykiatrien, og derfra bevægede vi os videre over nyfeminisme, maskulinitet, transnational adoption, flydende køn og kropsidealer til hvad der ellers må dukke op, for vi er stadig i gang.

Det, som er tydeligt for mig indtil videre, er, at det er svært at bevare pessimismen. For nok er den nye følsomhed udtryk for en skrøbelighed, men den er i lige så høj grad udtryk for en styrke i forhold til at forstå, udtrykke og udfordre de sociale dynamikker, som opdeler mennesker i stærke og svage, smukke og grimme, normale og unormale. Kunstnerne arbejder faktisk og poetisk, personligt og politisk, på en måde så vi for første gang ser tegningen til en nye måde at skabe kunstnerisk. En måde, hvor forestillingen om kunstens absolutte frihed – og pligt til at provokere og overskride grænser – erstattes af en forpligtelse på at omfavne, eller med tidens buzzwords vise ømhed, omsorg og sårbarhed. Så velkommen til den nye normal, hvor woke ikke betyder eksklusion, men vågen, nærværende og levende.

PIMP ET TOILET

Af Amalie Hjelm

Én uge på hvert forårs- og efterårshold rydder vi det almindelige skema for at gøre plads til fordybelse i et nyt tema. Vi har både velkendte undervisere på programmet og inviterer interessante folk udefra til at udvide vores horisonter.

Bodil Chemnitz har flere gange givet kedelige lokaler på skolen en tiltrængt make-over i temaugerne, f.eks. er skolen blevet opgraderet med Salonen, et opholdsrum i bedste library bar stil med billardbord og Chesterfield sofaer, og Vinds stue er blevet til et faglokale med masser af personlighed. På F23 stod det denne gang på KÆMPE fornyelse af skolens toiletter i kælderen. Toiletterne har før stået kedelige og hvide, men i dag er det en lille rejse at gå på toilet.

Når man går ned af trappen til kælderen i gaden, bliver man mødt af lyden af DSB's jingle og et London Underground skilt med ordene "Bodils Plads". Kælderen er forvandlet til et urbant metrostop, der lige så vel kunne have ligget i Berlin. For enden af trappen ses tre

døre ind til tre forskellige tidsaldre: 50'erne, 70'erne og 00'erne. 50'er toilettet er dekoreret i ægte diner stil med lyserøde vægge, pinup-piger og LP'er med Elvis og Petula Clark. Når man åbner dørene til toilettet, bliver man desuden mødt af sange som Grease, Mr. Sandman og Pretty Woman. Går du til venstre kan du opleve et toilet i bedste 00'er stil med skiftende farvet lys, skumspejl, neonfarver, skakternede illusionsvægge og psykedeliske lyde. På det sidste toilet bliver man mødt af Dancing Queen for fuld blæs, en mosaikvæg af spejle, discokugle i loftet og musik af de største 70'er idoler som Grace Jones, Bee Gees og Abba.

Selvom projektet tog lidt længere tid end den afsatte uge, var det det hele værd. Både elever og Bodil var ekstremt stolte af deres opgradering af de ellers anonyme WC'er. Hvis du ikke allerede har set skolens nye toiletter, glæder vi os til at vise dig dem, næste gang du kommer på besøg.

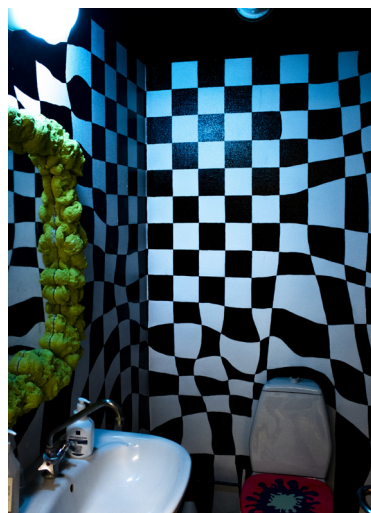

Foto: Amalie Hjelm

HVAD HAR DU LÆRT PÅ HØJSKOLEN?

Af Redaktionen F23

Jeg har lært vigtigheden af at passe på mig selv

Jeg har lært, at jeg er god nok, som jeg er

Jeg har lært at slappe af i, hvem jeg er sammen med

Jeg har ikke lært en skid

Jeg har lært, hvor mange skønne mennesker, der findes

Jeg har lært, at det hele skal nok gå

Jeg har lært, at man skal prøve nye retter af

Jeg har lært, at højskole er en forpestet organisation

Jeg har lært, at man simpelthen ikke kan være med til det hele

Jeg har lært hvor meget glæde, det kan give, når folk bakker op om hinandens skøre projekter

Jeg har lært dansk

Jeg har lært vigtigheden af at tage initiativ til ting

Jeg har lært at indgå i store sociale sammenhænge og føle mig tilpas i dem

Jeg har lært ikke at være morgensur

Jeg har lært, at man selv er ansvarlig for, hvordan ens ophold bliver

Jeg har lært, at dét at få tætte relationer er vigtigere end mange relationer

Jeg har lært, at jeg skal tænke mig om

Jeg har lært at holde hovedet koldt i pressede situationer

Jeg har lært at spille smart

Jeg har lært, hvor mange fucked up mennesker, der kan gå på en højskole

Jeg har lært, at det er okay at slå sig på højskole

Jeg har lært at være tolerant og rummelig over for andre, der ikke er som mig

Jeg har lært, at man kommer længst ved at være sig selv

Jeg har lært, at højskole i virkeligheden bare er et selvrealiseringsprojekt for fremtidige uni-students

Jeg har lært, at når man er omgivet af gode mennesker, kan man godt være lykkelig, selvom man er ked af det

Jeg har lært at stole på, at der er folk omkring mig, der nok skal gribe mig, hvis jeg har brug for det

Jeg er i gang med at lære at have ro i min krop

Jeg har lært, at jeg elsker højskole

Jeg har lært, at det er okay ikke at være venner med alle

Jeg har lært mig selv bedre at kende

Jeg har lært, at det er okay at være alene

Jeg har lært social skills

Jeg har lært, at folk fra Aarhus er min type

Jeg har lært at hygge mig

Jeg har lært, at folk kan lide mig, som jeg er

ÅRETS GANG 2023

Forårsskolen

Opstart

Vi begyndte forårsskolen med 124 elever. Vi havde overbooket lidt, fordi vi de seneste gange har oplevet frafald frem mod start. Men denne gang ankom alle. Vi kom dog rigtigt godt fra start – og man kunne mærke glæden ved det nye hold i hele personalet. Forårsskolen gik rigtigt godt. Der var masser af energi og virkelyst.

Det var desuden dejligt, at vi kunne tage på studieture uden at skulle forholde os til Corona. Foto og Musik tog til Berlin, Skriveværksted til Bergen, Maleri til Amsterdam, Politik og Radio til Warszawa og Mad derude til Samsø. Alle havde nogle rigtig gode ture.

Foto: Joachim Adrian

Frekvens festival

18.-19. maj afholdt skolen "Frekvens festival – unges stemmer" med talks, musik og events i parken. Det var et forsøg på at gentænke familie- og vennedag og samtidigt åbne op for omverdenen. Til dette havde vi søgt og fået knap 100.000 kr. fra FFDs udviklingsmidler, og derudover blev der søgt om støtte og samarbejde med Royal Stage, Tuborg Fondet, Hillerød Kommune, Levuk, Street Lab m.fl.

Det var et kæmpe setup med stor scene, lydanlæg, bar, madtelt, toiletvogne og aktiviteter – men også alt det bagvedliggende så som affaldshåndtering, forsikringer, brandsikkerhed og polititilladelser blev der brugt mange timer på at forberede og klargøre. Festivalen var primært forankret i faget Skab en festival med 30 elever og de to lærere Vanessa Pröschild og Søren Lerche som tovholdere. Men projektets størrelse betød, at det i praksis involverede hele skolen, alle elever og personale.

Torsdag 18. maj (Kr. Himmelfartsdag) åbnede festivalen kl. 14.00. Denne dag tog primært udgangspunkt i vores egne elever kombineret med koncerter og talks med gæster udefra, inden det sluttede kl. 22 med Silent Disco. Fredag den 19. maj var der åbent fra 14.00-23.00. Programmet indebar bl.a. talks med Lasse Dein fra P3, Anna Juul også kendt som Veronika Katinka og Klub Venus, og koncerter med bl.a. Danser med piger og Fraads.

Selve festivalen var en stor succes med 1.200 deltagere over de to dage, god stemning og godt vejr. Eleverne var glade for festivalen, men en del syntes også, at det

havde været for stort et arrangement, og at det havde fyldt for meget i deres sidste måned på højskolen.

Afslutning

Vi fik en forskrækkelse mod slutningen, da der en aften gik ild i et shelter. De fleste af eleverne var i teatret, men nogle var blevet hjemme og spillede bold ved terrassen. De kunne se røgudvikling i parken og gik ned for at se. Her stod et af shelterne i brand. De alarmerede brandvæsenet, som heldigvis fik branden slukket, inden den bredte sig. Vi har en mistanke om, at det har forbindelse til, at der er nogle unge skoleelever, som bruger shelterne om aftenen ind imellem.

Forårsskolen sluttede søndag den 4. juni, og vi valgte derfor ikke at afholde et Grundlovsarrangement. Det ville ikke være det samme uden elever, og derudover er både bygninger, udearealer og personale godt ”brugte” lige efter afrejse. I 2024 ligger Grundlovsdag dog som en del af elevernes sidste uge, og vi planlægger derfor et større arrangement – også fordi det er 175 år siden, vi fik juni-Grundloven.

Foto: Amalie Hjeltn

Folkemødet

Efter afslutningen tog ca. 80 elever (heraf mange fra forårsholdet) med Højskolerne til Folkemødet på Bornholm. Højskolelærer Vanessa Pröschild var med som kontaktperson for eleverne, undertegnede var med for Foreningen af Folkehøjskoler, og højskolelærer Bodil Chemnitz var med i et debatpanel om generation X med Clement Kjærsgaard, Lasse Rimmer og Søren Villemoes ledet af Lotte Folke. Bodil gjorde det fremragende.

Sommerkurser

Vi startede sommeren med udlejninger til Københavns og Helsingør Stifts konventer, inden sommerens 8 uger med korte kurser gik i gang. Normalt afholder vi i regi af UllerødGruppen Skt. Hans aften i skolens park i den første uge med sommerkurser. En langvarig tørke medførte dog, at græsset var knastørt, og da vejrudsigten viste fortsat sol og tørke, valgte vi, også i lyset af oplevelsen med brand i shelter, at aflyse to uger før afholdelse – på denne måde kunne vores gæster planlægge alternativer, og vi kunne nå at komme ud af en del udgifter. Det viste sig så, at det endte med at regne et par dage før Skt. Hans. Men det er altid nemmere at være bagklog. Ellers gik sommeren godt – og du kan i årsskriftet læse om vores nye kursus afviklet i samarbejde med Rahbeks Højskole.

Efterårsskolen

Opstart

Vi startede efterårsskolen med 115 tilmeldte elever. Fagvalget forløb heldigvis godt, så alle fag blev oprettet. Nogle fag var for store, og igen var det især værkstedsfag som keramik og smykker. Men det blev langt hen ad vejen ordnet ved, at der var elever, som blev flyttet

til deres 2. prioritet mod at blive garanteret en plads på 2. modul. Det har vi efterhånden god erfaring med.

De første måneder har været præget af en usædvanlig varm og lang sensommer. Det kan man jo i et klimaperspektiv godt være bekymret over – men godt vejr er nu dejligt, når man planlægger en forlænget ”Ud i Naturen” weekend med bl.a. vandretur fra Esrum Kloster langs Esrum sø gennem Grib skov tilbage til højskolen

og en tur til stranden med vand- og strandaktiviteter.

Arrangementer og politiske dagsordener

Blandt efterårets arrangementer var bl.a. besøg af fotografen Marie Hald. Hun fortalte om kropsaktivisme, tabuer og sårbarhed. Efterfølgende var vi på Frederiksborg Slot og se en flot særudstilling med hendes arbejde. Udstillingen er også et led i museets nye strategi. Man har til alle tider udstillet portrætter af magten, men en del af magten ligger nu hos folket. Og derfor skal der også være plads til udstillinger om helt almindelige og ualmindelige danskere.

Den politiske magt og afmagt kom også til at præge efteråret. Dels fortsatte krigen i Ukraine, og vi havde besøg af seniorforsker Flemming Splidsboel, som fortalte om Rusland og Ukraine, ligesom Rasmus Sinding Søndergaard var forbi for at fortælle om USA et år før præsidentvalget. Ret vildt, at de to kandidater sandsynligvis begge er omkring 80 år gamle – og uhyggeligt, hvis vi skal opleve, at amerikanerne vælger at få Donald Trump tilbage. Endeligt truer Hamas' terrorangreb på Israel og den efterfølgende israelske krigserklæring med, endnu engang, at eskalere hadet.

Et eksempel fra disse breddegrader på, hvor svært det er at bevare humaniteten, når man hader, kunne eleverne opleve, da vi var i biografen og se ”Når befrielsen kommer”. Filmen omhandler indkvartering af tyske flygtninge på Ryslinge højskole i foråret 1945, og bag efter var der mulighed for at diskutere den og problematikken om, hvordan man forsvare det menneskelige i en umenneskelig situation med producer Miriam Nørgaard og instruktør Anders Walther. Efterfølgende kom eleverne hjem og kunne vælge mellem forskellige workshops sammen med bestyrelse, skolekreds og jubilare. Bl.a. om højskolerne under besættelsen, som tidligere højskolelærer Lars Thorkild Bjørn holdt. Lars

Thorkild har været historisk konsulent på filmen, og du kan læse om hans historiske viden her i årsskriftet.

Til slut

I skrivende stund er vi ved at være halvvejs gennem efteråret, og roen har sænket sig på skolen, da eleverne er på studietur i deres gennemgående A-fag. De fleste A-fag var på samme studieture som i foråret. Samme destination giver både en tryghed i forbindelse med afvikling og en mulighed for hver gang at forfine turene. Dog er der også en ny destination på programmet. Skriveværksted og Ud i naturen har sammen valgt at tage på en kultur- og naturtur til Wien/Østrig.

Foran os står de mørke måneder. Men dermed også tid til brændeovn, stearinlys, hygge og sangene, som hører denne årstid til. Mange af disse minder jo netop om, at når det ser mørkest ud, så skal vi tro på, at lyset vil komme. Det gælder årstiden, men det gælder også i forhold til de krige og konflikter, som er blusset op omkring os.

Kort efter nytår måtte vi desværre sige farvel til pedel på Grundtvigs Højskole Henrik Thomsen, som døde i sit hjem d. 3. januar.

Mere end én har spurgt, hvad Thomsen egentlig hed til fornavn, så da vi på skolen havde mulighed for at lægge lokaler til en sammenkomst efter bisættelsen, skulle vi lige vænne os til, at han også hed Henrik.

Henrik Thomsen var ansat på skolen i mere end 10 år, og han ville helt sikkert have frabedt sig mindeord. Han var usentimental omkring sig selv og sit helbred, som han levede med uden at klage. Han var glad for hver dag, han fik. Til gengæld var hans tanker altid hos de to døtre.

Men egentlig er der heller ikke meget at fortælle de, som har kendt ham, for han skjulte ikke noget. Thomsen var helt sin egen, og mødet med hans familie og venner til bisættelsen bekræftede dette til fulde: at Henrik og Thomsen var den samme person.

REFERAT - ELEVFORENINGENS GENERALFORSAMLING 2023

Dato: 11. november 2023

Dirigent: Jakob Mejlhede

Referent: Hilde Agergaard Svendsen

74 stemmeberettigede

1. Valg af dirigent og referent

- i. Jakob Mejlhede vælges som dirigent
- ii. Hilde Svendsen vælges som referent

2. Godkendelse af dagsorden

- i. Dagsorden godkendes.

3. Præsentation af den afgående bestyrelse

- i. Nicoline, Mads, Rúni, Nadja og Hilde afgår fra bestyrelsen.

4. Bestyrelsens beretning v. forpersonen

- i. Beretningen godkendes.

5. Gennemgang og godkendelse af regnskab for 2022

- i. I regnskabet står der, at der i 2022 ikke er givet nogle legater. Dette bliver der stillet spørgsmålstegn ved.
 1. Lukas vil følge op på spørgsmålet om legatuddeelingen.
- ii. Regnskabet for 2022 godkendes.

6. Gennemgang og godkendelse af budget for 2024

i. Bestyrelsen har en masse penge stående, og derfor foreslår bestyrelsens økonomiafdeling, at vi stemmer om, om vi i 2024 budgetterer at gå i underskud på omkring 10.000 kroner eller ej.

1. Det vedtages af en enig forsamling, at budgettet for 2024 bliver budgetteret til at gå i underskud.
2. Dermed godkendes budgettet for 2024.

ii. Der bliver spurgt ud i forsamlingen, om der er nogle forslag til, hvad de overskydende penge skal bruges til.

1. Forslag:
 - a. Indføre busser fra hele landet til Grundtvigselevs arrangementer.
 - b. Årligt foredrag, hvor tidligere elever er inviteret.
 - c. Købe en slush ice-maskine.
 - d. Sangtæner i Aarhus.
 - e. Aftener med fællesspisning.

7. Indkomne forslag

- i. Mette Holm har indsendt et forslag til vedtægtsændringer vedr. Paragraf 4 punkt f
Gældende: Ekstraordinær generalforsamling kan indkaldes og skal afholdes, hvis 2/3 af bestyrelsen eller mindst 1/5 af foreningens medlemmer stiller krav herom.

Ændres til: Ekstraordinær generalforsamling kan indkaldes og skal afholdes, hvis 2/3 af bestyrelsen eller mindst 2/3 af antallet af fremmødte medlemmer ved sidste generalforsamling stiller krav herom.

1. Vedtægtsændringen godkendes.

8. Valg til bestyrelsen:

- i. På valg er 3 menige bestyrelsespladser for 2 år
 1. Freja Fog Kofoed-Hansen (F23), Amanda Steenkjær Fossbakken (E21) og Jakob Volf Pedersen (E19) er valgt til bestyrelsen.
- ii. På valg er op til 3 suppleanter for 1 år
 1. Elmer Frouvne Nayberg (F23), Conrad Bremer Obling (F22) og Anton Bidstrup (E22) er valgt som suppleanter til bestyrelsen.

9. Valg af revisor

- i. Mads Paulsen er valgt som revisor sammen med siddende revisor Inge Elsøe.

10. Eventuelt

- i. Det foreslås, at der laves en meningsmåling om, hvad de overskydende penge i budgettet skal bruges på.
- ii. Lukas afgår også fra bestyrelsen.

Bestyrelsen på billedet set fra venstre mod højre

- Jakob Volf Pedersen (E19)
Anton Lisitsyn Bidstrup (E22)
Amanda Steenkjær Fossbakken (E21)
Daniel Jürgensen (E21)
Ane-Maj Sand (F23)
Sofie Leth von Linstow (F21)
Freja Fog Kofod-Hansen (F23)
Elmer Frouvne Nayberg (F23)
Nikolaj Szathmári Weithaler (F22)
Julie Valentin Tolbod (F20 + E20)
Sanne Dall Kristensen (F20)
Conrad Bremer Obling (F22)
Ikke til stede ved generalforsamlingen:
Sofie Amalie Jakobsen (E22)

REFERAT AF SKOLEKREDSSENS ÅRSMØDE DEN 30. SEP. 2023

Referent: Henning Kalsgaard Poulsen

1. Valg af dirigent

Erling Christiansen blev valgt.

2. Forelæggelse af årsberetning ved skolens formand og forstander til godkendelse

Årsberetning ved skolens formand Jes Fabricius Møller

Det har været et godt år. Skolen er i god gænge – eller som en yngre generation af politikere foretrækker at sige det: Vi er et godt sted. Vi har fortsat fuld skole, og økonomien er velkonsolideret og med god likviditet.

Vi bruger i bestyrelsen en del af vores tid på at tale om økonomi og bygninger. Det handler f.eks. om, at vi har indfriet noget gæld med en betydelig kursgevinst og et forbedret driftsresultat til følge. Her vil jeg gerne fremhæve værdien af at have en person som Jeppe Mikelsen med i bestyrelsen, og vi kan også glæde os over, at stillingen som forretningsfører beklædes med så stor kompetence, som tilfældet er.

Det er bestemt ikke min yndlingsbeskæftigelse at sætte mig ind i regnskabets finansielle poster, men det er nødvendigt, at vi gør det, for det skaber de materielle forudsætninger for, at der kan drives god højskole. Vi diskuterer også ved næsten hvert bestyrelsesmøde, hvad god højskole er. Det er væsentlig sjovere end at tale om penge, og jeg vil gerne takke medarbejderrepræsentan-

terne for deres bidrag til denne fortsatte samtale. At vi har fået viceforstander Ditte Thomassen med til møderne bidrager i den grad til, at diskussionen kommer til at handle om det, som den bør handle om: undervisningen, eleverne, højskolen.

Bestyrelsen interesserer sig også for den almindelige daglige vedligeholdelse, selv om den ikke sorterer under os. Jeg noterer mig, at vi har et særdeles kompetent hold, der holder bygningerne i fin stand. Det er jo et usynligt arbejde for så vidt, man kun lægger mærke til det, når det ikke bliver gjort. Og det er et arbejde, der ikke altid kan foregå under optimale vilkår, når skolen er fyldt med elever eller kursister hele tiden.

Det glæder mig også, at vi nu er i gang med at give tjenesteboligerne et løft. Det er et løbende arbejde, der ligger mig på sinde, og som aldrig slutter. Det er synd at sige, at højskolerne er lønførende på det danske arbejdsmarked, men vi kan stadig tiltrække de dygtigste folk i alle funktioner, og det kan vi kun gøre, hvis vi også tilbyder gode og ordnede forhold, også hvad bygninger og faciliteter angår. Så regn med, at det har bestyrelsens fortsatte opmærksomhed.

Vi har i bestyrelsen også drøftet større renoverings- og forbedringsprojekter, og der ligger tegninger og planer, som vi har fået udarbejdet, og som også har været forelagt skolekredsen. Det har under de sidste års opsving været dyrt at bygge, og det har også været vanskeligt at

passe de planlagte projekter ind i en skole, der er fyldt til sidste kvadratmeter. Men der er – heldigvis havde jeg nær sagt – en afmatning i sigte. Det betyder så til gengæld en rentestigning, så det bliver lidt dyrere at låne til de helt store projekter. Og det er så også spørgsmålet, hvor meget der skal gøres? Eternittaget på de ældste dele af skolen skal skiftes; det kommer vi ikke uden om, men hvor meget skal vi så gøre yderligere, når vi nu har låget af? Det må vi snakke om. Energioptimering er under alle omstændigheder et centralt mål.

En fyldt skole kommer ikke af sig selv. En stor del skyldes konjunkturerne, men langt fra alle højskoler har så god søgning som vi. Når vi klarer os så godt, skyldes det selvfølgelig en god markedsføring. Det skyldes også et attraktivt udbud af undervisning. Men først og fremmest er årsagen den, at en meget stor del af dem, der har været elever eller kursister på skolen, har noget godt at sige om den, og sådan har det været i mange år. Det hænger også sammen med en betydelig grad af kontinuitet. Når man kigger på de ansattes aldersprofil og anciennitet – og på bestyrelsens for den sags skyld – kan man se, at der er akkumuleret en omfattende erfaring på stedet. Vi er med andre ord gamle eller på vej til at blive det.

Heldigvis er der også unge folk til at himmelvende øjne mod os, der befinder os et stykke inde i anden halvdel af vores livsbane. Jeg ser med glæde, at elevforeningen og de mange årgangsrepræsentanter fra de seneste år gerne vil tage del i arbejdet. Men bare vent! 1-2-3 har I også været med i 25 år. Grundtvigs Højskole er et sted, hvor man ender med at blive hængende, fordi det er et godt sted at være. Og det er godt.

Her vil jeg godt dele en erindring med jer. Da jeg først kom til skolen i 1996 som ung lærer, var Erling Christiansen forstander. Skolens tidligere forstandere kom som den naturligste ting på skolen, f.eks. til offentlige

møder. Jeg synes, at det er en kvalitet ved denne skole, at den kan rumme sin egen historie. Således lærte jeg Søren Haugstrup Jensen (forstander 1951-1974), Svend-Erik Bjerre (1974-1985) og Ole Jensen (1985-1992) at kende. De stod naturligvis ikke alene. De fleste her vil huske Svend-Eriks kone, Agnete Bjerre, der var medlem af skolekredsen i mange år. Hun blev ikke anerkendt efter fortjeneste for sin faktiske indsats for højskolen, som Ole Vind skrev i en nekrolog, da hun døde for tre år siden.

Man kommer ikke uden om, at en stor del af fortjenesten for, at det går så godt på skolen, er forstanderens. Jakob, du har gennem dine mere end 20 år på skolen sat dit præg. Jeg har i min tid i bestyrelsen set, hvordan du har forstået at tiltrække de rigtige mennesker og holde fast på de rigtige. Og du har også haft formatet til at rumme en tidligere forstander som lærer - og som ordstyrer ved skolekredsmødet. Og det positive indtryk er kun blevet forstærket i mine seneste år som formand. Jeg takker for det gode samarbejde, som har været meget givende for mig. Jeg kan også se, hvilken respekt der står om dig i resten af højskolebevægelsen. Tak, fordi du fortsat ser en mening i at lægge dine kræfter i arbejdet her på skolen.

Så vil jeg også gerne rette en særlig tak til Anders Uhrskov, der træder ud af bestyrelsen efter 24 år. Gennem din farfar, der også hed Anders Uhrskov, er du tæt forbundet til højskolen gennem det meste af dens historie. Du har udvist et stort engagement i bestyrelsesarbejdet og har ikke sjældent påtaget dig rollen som havkatten i hyttefadet, og det har kastet gnister af sig, men også lys og varme. Det er nødvendigt, at en bestyrelse rummer mennesker med forskellige perspektiver på sagerne, og for det har du stået som en garant.

Den 22. maj havde skolen besøg af kulturminister Jakob Engel-Schmidt. Det var en solfyldt dag, og der var en god stemning. FFD's formand, Lisbeth Trinskjær, førte ordet i en samtale med ministeren i Begtrup's stue. Ministeren viste sig overordentlig lydhør, men det blev også klart i det efterfølgende møde med eleverne og pressen, at velviljen over for folkehøjskolerne blev ledsaget af nogle forventninger om, at vi bliver bedre til at repræsentere det danske samfund i dets fulde bredde. Det er en stor diskussion om, hvad mangfoldighed overhovedet er, men der er ingen tvivl om, at den politiske opbakning til skoleformen afhænger af, hvordan vi håndterer dette spørgsmål. Forestillingen om, at det kun er den øvre middelklassens børn, der tager på højskole, er ikke korrekt. Den sociale spredning blandt eleverne er ret stor, og de erfaringer, som vi har her på skolen viser, at eleverne er meget forskellige; ja faktisk er de alle sammen meget individuelle. Og rigtig mange af dem er her for penge, som de selv, ikke deres forældre, har tjent.

Men hvis man måler på andre statistiske parametre end socialklasse, er der stadig målgrupper, der er moderat til betydeligt underrepræsenterede blandt vores elever. Det skal vi nok kigge på.

Af andre udfordringer, som vi kan se i horisonten, er den demografiske udvikling. Ungdomsårgangene bliver mindre, og det betyder, at vi må imødesee en mindre søgning i løbet af nogle år for skoleformen i almindelighed og derfor en øget konkurrence om elevernes gunst i særdeleshed. Vi er – som sagt – et godt sted. Men vi skal være forberedte på, at forudsætningerne for at nyde fortsat positiv politisk bevågenhed kan ændre sig, og at vi ikke kan tage for givet, at vi kan fylde skolen til sidste plads. Men så er det jo godt, at vi har et – som de yngre politikere siger – råderum.

Herefter forelagde forstander Jakob Mejlhede Nielsen sin beretning:

Lange kurser skoleåret 2022/2023

Efteråret 2022 var det første hold, hvor vi ikke måtte leve med restriktioner pga. Corona. Det var skønt, selvom den positive sideeffekt af Corona var, at det strømmede ind med elever på landets højskoler. Det har også været tilfældet på Grundtvigs. Vi havde tilmeldt 120 elever til starten og var derfor helt fyldte. Før start var der dog nogle, som sprang fra, og vi startede derfor med 113 elever.

På forårsskolen 2023 havde vi lært af efteråret og derfor overbooket en smule. Det viste sig så, at alle elever kom, så vi startede med 124 elever. Alligevel gik forårsskolen fremragende. Der var god energi, initiativ og virkelyst.

Som noget nyt søgte vi og fik penge til at gentænke vores familie- og vennedag i kombination med at åbne skolen op for unge og aktører i lokalområdet. Det resulterede i etablering af Frekvens Festival, som løb over to dage 18.-19. maj. Det blev et meget stort set up godt ledet af Vanessa Pröschold og Søren Lerche og det til lejligheden oprettede Festival-fag.

Foto: Joachim Adrian

Der deltog ca. 1.200 mennesker fordelt på de to dage til elevudstillinger og -optræden, talks og koncerter med bl.a. Danser Med Piger. Festivalen kom dog til at fylde rigtigt meget, og både lærere, elever og personale var ret smadrede bagefter. Elevevaluering viste, at selv om de var glade for arrangementet, så syntes mange, at det havde været for hårdt – og de havde foretrukket et mindre set up. Vi planlægger derfor ikke med at lave et tilsvarende arrangement i den størrelse i 2024.

Til gengæld vil vi nok gøre dét mere ud af GrundTan-ker (vores Grundlovsarrangement) i 2024. I år afholdt vi ikke et arrangement, da eleverne stoppede den 4. juni. Men næste år ligger Grundlovsdag i den sidste uge med elever, og samtidigt er det 175-året for Grundlovens indførelse i 1849.

Lange kurser efteråret 2023

Efterårsskolen startede med 115 elever. Vi oplevede ligesom mange andre skoler en del frameldinger over sommeren, men har heldigvis også kunnet få en del ind. Til foråret 2024 er vi allerede helt fyldt med 120, ligesom tilmeldingen til efteråret 2024 også går godt, dog i et markant lavere tempo end de sidste år.

Foto: Annelie Hjeltn

Korte kurser sommeren 2023

Vi havde stor tilslutning til vores 8 uger med sommerkurser. Vi nåede i alt 766 kursister og dermed 96 kursister i snit pr. uge mod budgetteret 90. Grundtweek arrangeret i samarbejde med skolens elevforening trak lidt ned med 65 kursister, men her forsøger vi 2024 at give det en bedre chance med en placering i begyndelsen af august, før uddannelserne starter op.

Foto: Joachim Adrian

I sommeren startede vi også et samarbejde med Rahbeks Højskole op om at lave et kursus med titlen Menneske og borger. Rahbeks Højskole er et forsøg på at genoplive en borgerlig ideebat og har et mål om på sigt at blive en rigtig højskole med egne bygninger. Kurset var tænkt som et lille kursus for at ”teste idéen af”, men da vi måtte nedlægge filosofikurset pga. manglende tilmeldinger, fik det mulighed for at vokse og endte med at have 80 kursister.

Sommeren er generelt blevet evalueret rigtigt godt. På en skala fra 1 til 6 (hvor 6 er særdeles tilfredsstillende) fik alle kurser over 5 i evalueringerne af ”Kurset som helhed” og gennemsnittet af alle kursusevalueringer lå på 5,5.

Personale

Der skal igen i år lyde en stor tak til personalet for en kæmpe stor indsats. Vi har fået rigtig gode evalueringer på både lange og korte kurser – og det skyldes en holdindsats.

Der har i løbet af året været nogle udskiftninger på holdet. I lærergruppen er Aske Knudsen stoppet for at læse. Søren Lerche og Henrik Rasmussen holder orlov i efteråret, og Kræsten Byskov har valgt at gå ned i tid. Desuden har vi aftalt med vores køkkenchef Simon Lundby Møller, at han fremover ikke skal have A-fag, da han så får mere tid til at koncentrere sig om køkkenet.

Vi har i stedet for Henrik Rasmussen i efteråret ansat forfatter Trisse Gejl som lærer på Skriveværkstedet. Trisse kender skolen godt, da hun i mange år har været underviser på Skriv selv-sommerkurset. Til at lave et Ud i Naturen fag i stedet for Mad Derude har vi ansat Emil Hageman Christensen i dette skoleår. Emil er tidligere elev og universitetspraktikant på GHF og har arbejdet 3 år som højskolelærer på Løgumkloster Højskole. Til foråret 2024 ønsker Kræsten Byskov at gå endnu længere ned i tid – og vi har derfor slået en stilling som kunstillær op.

På kontoret har vi ansat Pernille Rugaard Jensen i en deltidsstilling i stedet for Ana Maria Mariegaard. Ditte Marie Baungaard Christensen opsagde i foråret sin stilling som kommunikationsmedarbejder. I stedet har vi fået Anja Fjord Skovgaard tilbage i en stilling som kommunikationsmedarbejder og udviklingskonsulent.

I køkkenet stoppede Pedro Baumann og Marcia Hindø i foråret. Vi har i stedet ansat Martin Dyrving Olsen og fået en ny kokkelev Jesper Lohmann Andersen. Desuden er Steffan Bjerregaard Petersen kommet tilbage og er blevet tilknyttet deltids til og med sommeren 2024.

1) Fokusområder

A) Politiske udfordringer

Højskolerne står generelt godt ift. omdømme. Det gælder også politisk. Det er interessant, at det gælder både i Danmark og Norge, som er dér, hvor højskolerne er mindst involverede i at løse statsopgaver, mens højskolerne i både Sverige og Finland er under pres. Bl.a. fordi man politisk har valgt at bestemme, hvad højskolerne skal og må løse af opgaver. I begge lande har integration været en nøgleopgave, men det giver også en stor sårbarhed, når der som i Finland kommer en ny regering, der har valgt at fjerne opgaven, og dermed står højskolerne til at miste 50 % af deres tilskudsgrundlag.

Som Jes nævnte havde vi sidst på forårsskolen besøg af kulturminister Jakob Engel-Schmidt (M), som til citat udtalte, at han gerne så flere tage på højskole. Han manede dog også til, at han gerne så en større mangfoldighed på de danske højskoler. Og i et interview i HøjskoleBladet sagde han, at han jo ved, at økonomiske incitamenter virker.

Et scenarie kunne have været, at man gav ekstra tilskud til at løse bestemte opgaver eller, måske mere realistisk, at man reducerede statstilskuddet, som højskolerne så kunne få tilbage, hvis de løste dem. Det har vi undgået, bl.a. fordi vi i forvejen arbejder på at få mere mangfoldighed på skolerne.

Vi har i højskoleforeningen fået lavet en undersøgelse med kørsler hos Danmarks Statistik af, hvordan det ser ud. Den viser, at vi samlet ligger relativt pænt ift. forældres indtægt – dog med en underrepræsentation af elever fra de rigeste og fattigste 10 %. Den viser dog også, at dér, vi især mangler, er unge af anden etnisk oprindelse og unge med en erhvervsfaglig baggrund. Det har vi igangsat et strategisk arbejde med både at blive klogere på og at forbedre.

Desuden er det en politisk prioritet at arbejde med at øge unges trivsel. Både for at gøre noget for den stigende mistrivsel blandt unge, men sikkert også fordi det på sigt kan blive et stort samfundsmæssigt problem. Regeringen har her nedsat en Trivselskommission, som modsat normale kommissioner ikke er fyldt med økonomer, men i stedet med praktikere som til dagligt arbejder med unge. Kommissionens formand er Rasmus Meyer, som er forstander på Krogerup Højskole.

B) Økonomiske udfordringer

Den største udfordring er den nedgang i ungdomsårgangenes størrelse, som vi står overfor. I aldersgruppen 19-21 år, som er hovedmålgruppen på lange kurser på højskoler, falder antallet indtil 2032, hvorefter det begynder at stige – dog ganske svagt. Dette fald har allerede været i gang nogle år, men det er lykkedes for højskolerne at ”erobre markedsandele” – de sidste par år hjulpet godt på vej af Corona.

Vi har lige fået tallene for efterårsskolen 2023, og det ser ud til, at vi nærmer os normalen før Corona. Der har på landsplan været et fald i elever på lange kurser på ca. 20 % siden toppen i efteråret 2021. Vi er dermed næsten tilbage på niveauet fra 2019. Udviklingen er dog ikke jævnt fordelt på skoler. Og heldigvis har vi på Grundtvigs en stigning i elevantallet på efterårsskolen på 40 % på efterårsskolen 2023 ift. 2019.

2) Efter beretningerne blev der kommenteret og stillet opklarende spørgsmål, bl.a. følgende

Hvor mange årsværk er der pt. ansat?

Forstanderen svarede, at han ikke havde tallene præsent, men at det er ca. 32-35.

Findes der noget statistik, der viser højskolors betydning for den mentale sundhed? / Hvad er effekten af at gå på højskole?

Forstanderen svarede, at en endnu ikke offentliggjort undersøgelse viser både en samfundseffekt, og at det for elever efter et højskolehold er mere sandsynligt, at de gennemfører en højere uddannelse. Han manede dog til forsigtighed, hvad angår at bruge tallene, da statistikken som nævnt ikke er offentliggjort – og da formålet med undersøgelsen har et andet fokus.

Hvad er det væsentlige ved et højskoleophold? Er formålet at ”købe” så mange kursister som muligt, og at sikre de får det bedste input set fra samfundets side?

Forstanderen sagde, at man ikke ubetinget skal give efter for, hvad der ”for tiden” er in. I øjeblikket er efterspørgslen fx umættelig efter keramik. Men det betyder ikke, at vi skal give efter og kalde alle kurser noget med keramik.

Formanden tilføjede, at det vigtigste er at have noget på hjerte, og det er dét, der giver en god højskole.

Har det en negativ effekt på højskolen, at flere og flere går på efterskole?

Forstanderen svarede, at det ikke har en negativ effekt. Det blev desuden oplyst, at ifølge FFD (Foreningen af Folkehøjskoler) har over 50 % af højskoleeleverne gået på efterskole.

Gør skolen noget politisk eller noget andet ved, at elever af anden etnisk oprindelse i vid udstrækning mangler på højskolen?

Forstanderen svarede, at vi hos os ligger pænt sammen-

lignet med andre højskoler, men det er svært at skaffe kursister – selv når vi har været med i et projekt, hvor der har været ekstra tilskud. En undersøgelse viser, at danskere og etniske af anden herkomst har forskelligt fokus. Danskerne lægger vægt på identitet og kreativitet, mens etniske af anden herkomst er mere optaget af, hvad det kan bruges til og herunder bl.a., om der kommer et formelt bevis ud af det.

Viceforstanderen fortalte desuden, at det samarbejde, der tidligere havde været med kommuner om flygtninge, er ændret i negativ retning, så det er blevet meget begrænset.

Beretningerne blev herefter godkendt.

3. Forelæggelse af årsregnskab 2022 til godkendelse

Jakob Mejlhede Nielsen fremlagde regnskabet for 2022.

Årets resultat var på 1.274.178 kr.

Regnskabet blev godkendt.

4. Indkomne forslag

Der var ingen indkomne forslag.

5. Valg til skolekredsen

Jørgen Demant, Hans Jørgen Bonnichsen, Benedicta Pecseli, Marianne Jelved, Ole Vind, Jens Kann-Rasmussen, Poul Erik Olsen, Ditte-Marie Baungaard Christensen, Asbjørn Haugstrup, Lærke Baulund, Ida Hindbo og Lene Lundgaard blev genvalgt, mens Anders Uhrskov, Ulla Tofte og Laura Have Hoffmann blev nyvalgt.

Henning Koch, Gry Guldborg, Jens Trolle Busck-Jepsen, Uffe Østergaard og Bente Wie Langfeldt udtræder af skolekredsen, enten fordi de ikke har ønsket genvalg eller pga. udeblivelse uden afbud.

6. Valg til bestyrelsen

Janne Bavnhøj blev valgt.

6a. Valg af revisor

Partner Revision blev genvalgt.

7. Eventuelt

Anders Uhrskov blev takket for sine 24 år i bestyrelsen. Han gjorde status ved at tale om dét, han i sit arbejde i bestyrelsen har fundet centralt. Han nævnte bl.a.

- Det er vigtigt at have en god forstander, der sikrer alsidighed i skolens profil. Eksempler på sådanne er Jakob og Erling.
- Det er klogt at holde fast i opsparing i fast ejendom, især i en kommune som Hillerød.
- Det er jf. Hal Koch vigtigt at fremme samtalen, så alle synspunkter tør komme frem. Det er således også vigtigt at turde tale om tabuer.
- Hvad er/bør skolekredsens rolle være? Den kunne godt involveres mere.

Det sidste kommenterede flere, fx:

Forstanderen: Skolekredsen er især vigtig, når det brænder på.

Formanden: Det er vigtigt at have en skolekreds at kunne ”aflægge regnskab” for. Det kan overvejes, om den bør tilføjes mere power.

Herefter takkede Janne Bavnhøj for valget til bestyrelsen.

Til sidst blev datoen for næste års skolekredsmøde fastlagt til d. 28. september 2024.

ARRANGEMENTER 2023

Januar

- 4. Ankomst
- 17. Martin Hall
- 19. Emma Holten *"Feministisk økonomi"*
- 24. Elevråd: Kristian Næstby
- 31. Sigurd Plaetner

Februar

- 2. Aomama koncert
- 7. Iris Gutt *"Om psykisk sygdom"*
- 14. Fotograf Sigrid Nygaard
- 21. Thomas Sloth *"Konspirationsteorier"*
- 23. Mungo Park *"TYK"*
- 28. Grundvalg

Marts

- 1. Forfatter Glenn Bech
- 7. Jakob Keinicke *"Grim, dum og kedelig"*
- 9. Elevråd: Anti Dope DK

- 14. Sebastian Lynggaard aka. Herlige Svend *"Mænds ansvar"*
- 16. Teater Republique *"Farvel til Madonna"*
- 21. Maria Gudme og Camille Søe *"Metoo i politik"*
- 28. Elevråd: Filosof Thomas Schwarz Wenzer
- 31. RØST i Operaen

April

- 11. Sørine Gotfredsen *"Kærlighed"*
- 13. Simon Toldams Band koncert
- 18. Vibe Termansen *"I skyggen af Rusland"*
- 19. Emil de Waal og Gustaf Ljungreen koncert
- 21. Birgit Krasnik *"KZ overlever"*
- 27. DR's Koncerthus: Luisi og Carl Niensens 4. symfoni

Maj

- 1. - 5. A-fags studietur
- 9. Mungo Park *"16:29"*
- 11. Elevråd: Auktion
- 18.-19. Frekvens Festival
- 24. Den Rytmske Højskole koncert

Juni

- 2. Afslutningsfest
- 4. Afrejse
- 7. - 9. Udlejninger Københavns Stift Konvent
- 12.- 14. .Udlejninger Helsingør Stift Konvent
- 23. Sankt Hans aflyst pga. tørke

Sommerkurser

18. - 24. - UGE 25: 98 deltagere

"Fotofestival" (Joachim Adrian)

"Podcast" (Louise Krage)

"Eksperimenterende Maleri" (Mette Rishøj)

Foto: Joachim Adrian

25. - 1. - UGE 26: 80 deltagere

"Korsang med Jakob Høgsbro" (Ditte Thomassen)

"Maleri – Croquis og modelmaleri" (Kræsten Byskov)

Juli

2. - 8. - UGE 27: 114 deltagere

"Rytmaskor" (Louise Krage & Mette Heister)

9. - 15. - UGE 28: 94 deltagere

"Andersens sommerkor" (Ditte Thomassen & Anja Fjord Skovgaard)

"Grønland" (Vanessa Pröschold & Martine Lind Krebs)

16. - 22. - UGE 29: 65 deltagere

"Grundtweek" (Jesper Erland & Bodil Chemnitz)

Foto: Amalie Hjelm

23. - 29. - UGE 30: 108 deltagere

"Menneske og borger" (samarbejde med Rahbeks Højskole)

"Litteratur" (Henrik Rasmussen)

August

30. - 5. - UGE 31: 119

"Globalisering og demokrati" (Marianne Jelled, Sigrid Friis Frederiksen og Jakob Mejlhede Nielsen)

"Mennesket og fotografi" (Maria Fonfara)

"Croquistegning" (Ann Louise Andersen)

6. - 12. - UGE 32: 88 deltagere

"Skriv selv" (Henrik Rasmussen)

"Sangskrivning" (Stephan Sieben)

"Elektronisk Musik" (Aske Knudsen)

16. Ankomst E23

18. Fotograf Marie Hald

19. Frederiksborg Slot "Marie Hald fotoudstilling"

22. Andreas Lloyd fra Borgerlyst

29. Camilla Lærkesen "Bevidst introvert"

30. Mungo Prak "16:29"

September

5. Flemming Splidsboel Hansen "Ukraine krigen"

12. Sex IRL - Malthe Næsby og Maria Bülow

19. Grundvalg

21. DRs Koncerthus: Sokhiev & Chausson

27. Gustaf Ljunggren og Emil de Waal koncert

Oktober

3. Joachim Adrian "Fortællertimen"

8.-13. A-fags studietur

19. Ida Kudo Koncert

- 24. Louise Krage uddannelses aften
- 26. Nicki Hansen *"Abort modstander"*

November

- 2. Mirja Kippel Koncert
- 7. Rasmus Sinding Søndergaard *"USA - et år før præsidentvalget"*
- 9. Birgit Krasnik *"KZ overlever"*
- 14. Shane Brox *"At starte et sted og ende et andet"*
- 16. Debatten i DR byen
- 21. Syng, spis og snak med Mathias Hammer
- 23. Radiobiograf
- 28. Nils Mejlvang *"Le Tour - 20 års Tour de France fortalt i billeder"*
- 30. Aveny-T *"Benched"*

December

- 5. Sebastian Lynggaard (Herlige Svend) *"Mænds ansvar"*
- 9.-10 Familie-vennedag
- 17. Afskedsfest
- 19. Afrejse

SOMMERKURSER 2024

Uge 26: 23.-29. juni

Fotofestival
Croquistegning
Raku

Uge 27: 30. juni - 06. juli

Skriv selv
De store filosoffer: Håb for fremtiden

Uge 28: 07. -13. juli

Rytmask kor

Uge 29: 14. - 20. juli

Kreativ portrættegning
Korsang med Jakob Høgsbro - "Altid allerede elsket"

Uge 30: 21. - 27. juli

Menneske og Borger - Et liv i frihed.- i samarbejde med
Rahbeks Højskole

Uge 31: 28. - 3. august

Globalisering og Demokrati
Mennesket og fotografiet

Uge 32: 31. juli. - 06. august

Grundtweek

Priser*

• Enkeltværelse m. eget bad og toilet

6.900 kr. pr. person

• Enkeltværelse m. håndvask (bad og toilet på gangen)

6.300 kr. pr. person

• Dobbeltværelse m. eget bad og toilet

5.600 kr. pr. person

• Dobbeltværelse m. håndvask (bad og toilet på gangen)

5.000 kr. pr. person

• Ekstern kursist (uden overnatning)

4.200 kr. pr. person

• Særpris studerende under 30 (2/3 personers værelser med bad på gangen)

2.600 kr. pr. person

*Eventuelle tillæg kan forekomme.

• Rabatter: (Kan ikke kombineres)

1.000 rabat på 2. kursus ved deltagelse i flere kurser

750 hvis du er medlem af elevforening eller skolekreds

Foto: Joachim Adrian

Foto: Joachim Adrian

Foto: Joachim Adrian

Foto: Amalie Hjelm

Foto: Amalie Hjelm

Foto: Amalie Hjelm

MEDARBEJDERE

KONTOR

Jakob Mejlhede Nielsen | 1968

Forstander

Cand. mag. i samfundsfag & historie
fra AU. Bestyrelsesmedlem i FFD.

Ditte Thomassen | 1979

Viceforstander

Cand. mag. i historie & religionsvi-
denskab fra RUC & KUA.

Dorte Castenschiold | 1973

Forretningsfører

Anette S.-Christensen | 1961

Skolesekretær

Skolesekretær, med hovedvægt på administration af de lange kurser.

Mette Snorre | 1965

Sekretær for korte kurser & oldfrue

Kandidat i Information og Formidling

Anja Fjord Skovgaard | 1976

Kommunikation, strategi og skoleudvikling

Cand.mag. i Moderne Kultur

Amalie Ingeborg Hjelm | 1993

Kommunikation & PR

Master of Arts i Graphic Communication Design fra KADK

Pernille Uldall |

Økonomimedarbejder

UNDERVISERE

Bodil Chemnitz | 1967
Cand. mag. i dramaturgi & film fra
AU

Henrik Rasmussen | Født 1964
Cand. mag. i litteraturvidenskab &
spansk

Jesper Erland | 1987
BA. i idræt fra KU

Joachim Adrian | 1977
Fotojournalist fra Fatamogana &
DJMX

Kim Faurschou | 1961
Folkeskolelærer. Hovedfag i Filosofi
på KU & religion på DPU

Kræsten Byskok | 1957
Uddannet fra Glyptoteket, Niels H.
W. tegnestue & Ole B. skulpturskole

Peter Westermann | 1985
Uddannet i Statskundskab

Sarah Stampe Lund | 1991
Beklædningsdesigner fra SAFD

Stephan Sieben | 1977
Uddannet fra det Rytmiske musik-
konservatorium

Louise Krage | 1976
Uddannet fra DJMX

Mette Heister | 1975
Cand. mag. i musik, film-& medievidenskab. Stemmetræner i sang & tale

Trisse Gejl | 1991
Cand. mag i æstetik og kultur fra AU

Søren Lerche Mørck | 1975
Cand. mag. i kommunikation, kultur og sprogødestudier fra RUC

Vanessa Pröschold | 1987
Uddannet i statskundskab og journalistik

Emil Hagemann | 1991
BA. i filosofi & Kandidat i bæredygtighedsvidenskab

Johanne Stoffersen | 1994
Studerer på Det Kongelige Danske Kunstakademi på malerskolen

Ann Louise Andersen | 1977
Det Kongelige Danske Kunstakademi i skulptur og installation

Astrid Demant | 1995
Kandidat i idræt fra KU

Kathrine Lyck | 1992
BA. i illustration fra ECA og Master i
Print fra RCA

Aske Knudsen | 1991
BA i elektronisk musik & komposition
ved det Jyske Musikkonservatorium

Frederik Engell | 1993
Uddannet fra Rytmask Musik Kon-
servatorium

Aksel Strandbygaard | 1996
Praktikant - Studerer litteraturviden-
skab på KU

Tobias Kjær | 1995
Praktikant - Studerer Sociologi på KU

Laura Grue | 1994
Praktikant - Studerer Sustainable
Design Engineering på AAU

KØKKEN

Simon Lundby Møller
Køkkenchef

Martin Olsen
Kok

Alexander Rützou
Kok

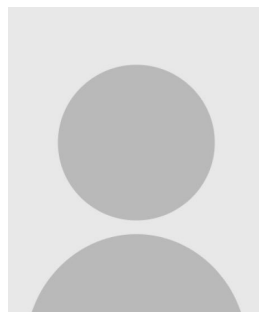
Jesper Andersen
Kokkenelev

Jakob Overgaard Sørensen
Kokkelev

Gustav Brockdorff
Kokkelev

Frederik Falk Back
Kokkelev

Tina Steenbøl
Køkkenmedarbejder

Sanne (Susanne) Rose Lassen
Oldfrue

PEDELLER

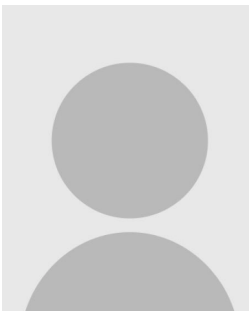
Torben Blix
Pedel

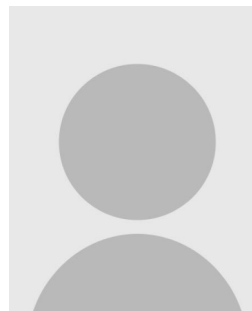
Jesper Børge Nielsen
Pedel

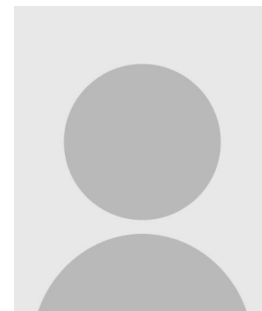
Mathias Rødsgaard
Pedel

Jonas Skaarup
Pedel

Nicklas Carstens
Pedel

Maja Mathiesen
Gartner

SKOLEKREDSSENS MEDLEMMER

Skolens bestyrelse pr. 1. oktober 2023

1. Jes Fabricius Møller (-2024)
2. Kaj Andersen (Næstformand, grundtvigvalgt -2024)
3. Mette Skougaard (-2025)
4. Kirsten Jensen (-2024)
5. Peter Mondrup, (grundtvigvalgt -2025)
6. Jeppe Mikkelsen, (grundtvigvalgt -2031)
7. Janne Bavnhøj (2027)

De siden 1942 valgte repræsentanter for de lange kursers elevhold

1. (56) Karen Tørnbjerg
2. (59-60) Lauge N. Jepsen
3. (64-65) Ankjær G. Stenskrög
4. (65) Erik Krebs Jensen
5. (66-67) Bent C. Lassen
6. (E70) Bolette Bæk
7. (E72) Johannes Lund
8. (E77) Henning Kalsgård Poulsen
9. (E80) Bodil Kanstrup
10. (E81) Bjarne Kjær Christensen
11. (F85) Søren Winther Nielsen
12. (F86) Birthe Gaarde Mouritsen
13. (E88) Lene Fleckner
14. (F89) Niels Vincens Grunnet
15. (F92) Peter Lehmann Fin
16. (F93) Steen Von Würden Petersen
17. (E94) Janne Bavnhøj
18. (E96) Astrid Christiansen
19. (F99) Hugo Jensen
20. (E02) Eva Sommer
21. (F05) Aske Erbs
22. (F09) Uffe Høgh
23. (E10) Sofie Skyum
24. (F12) Mikkel Vithner

25. (E12) Signe Sofie Skastrup
26. (E13) Magnus Schou Agnild
27. (F14) Sannie Suhr Jørgensen
28. (F15) Ditte Boel Kirkedal
29. (E15) Luna Mariager
30. (F16) Juliane Conradi Vestergaard
31. (E16) Christian Mosegaard Kjærulff
32. (F17) Margrete Nørtoft Thomsen
33. (E17) Mette Fink Kjærgaard
34. (F18) Mathilde Hougaard Boesen
35. (E18) Thomas Møller Marcussen
36. (F19) Emma Kongerslev Andersen
37. (E19) Agnete L. Sandvej
38. (F20) Sanne Dall Kristensen
39. (E20) Julie Valentin Tolbod
40. (F21) Hilde Agergaard Svendsen
41. (E21) Rúni Heralvsson Nielsen
42. (F22) Nikolaj Weithaler
43. (E22) Sofie Amalie Jakobsen
44. (F23) Ane-Maj Sand

Venner af højskolen

1. Lars Thorkild Bjørn (-2026)
2. Inge Elsøe, Ørnevej 10 (-2024)
3. Birgitte Hansen (-2024)
4. Judith Nake, Havvej 29 (-2026)
5. Gunver Mariegaard (-2024)
6. Jørgen Demant(-2027)
8. Erling Christiansen (-2026)

9. Fathi El-Abed (-2024)
10. Finn Arvid Olsson (-2024)
11. Holger Hasle Nielsen (-2024)
12. Hans Jørgen Bonnichsen (-2027)
13. Benedicta Pecseli (2027)
14. Lene Riis-Westergaard (-2025)
16. Klaus Markussen (-2025)
17. Marianne Jelved (-2027)
18. Ole Vind, (-2027)
19. Jens Kann-Rasmussen (-2027)
20. Poul Erik Olesen (-2027)
24. Mads Fuglede (-2024)
25. Anna Libak (-2026)
26. Ditte-Marie Baungaard Christensen (-2027)
27. Asbjørn Haugstrup (-2027)
28. Lærke Baunlund (-2027)
29. Jonas Bagger (-2024)
30. Ida Hindbo (-2027)
31. Lene Lundgård (-2027)
32. Jens N. Christiansen (-2025)
33. Sidse Bording Foo (-2026)
34. Anders Uhrskov (-2027)
35. Ulla Tofte (-2027)
36. Laura Have Hoffmann (-2027)

ELEVER PÅ GRUNDTVIGS HØJSKOLE FORÅR 2023

Agnes Christensen

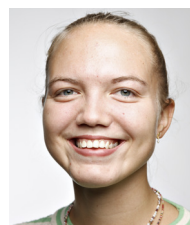
Alma Jørgensen

Amalie K.-Højland

Amalie Marie Pihl

Amanda Mikkelsen

Anders Hassager

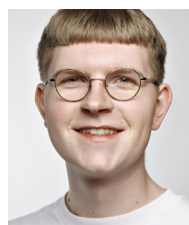
Andreas Trier

Ane-Maj Sand

Anna Vilma Jensen

Anton Sørensen

Aníta Hilmarsdóttir

Aslak Bennedsen

Asta Søndergaard

Asta Jessen

Asta Wiuff

Carl Chr. Aakerlund

Caroline Frstrup

Caroline Mathiesen

Casper Norup

Celina Sørensen

Christina Bogner

Dea Staal

Elisa Adalsteinsdottir

Ella Mirchandani

Ellen Østerby

Elmer Nayberg

Emil Skov

Emil Larsen

Emilia Nielsen

Emma Djernis

Emma Guðnadóttir

Esther Mattsson

Frederik Kaarde

Freja K.-Hansen

Freja Hincheli

Freja B.-Andersen

Freja Lee Andersen

Freja Nielsen

Frida Risdorf

Frida Mørk

Gro Søndergaard

Hannah Winther

Hannah Sinclair

Helena Næsby

Helene Hansen

Hulda Bjarnadóttir

Ida Fribert

Ida Hansen

Ida Nesgaard

Ida Hutters

Ingvild Ryntveit

Isabell Holck

Isak Nande

Jacob Hansen

Jakob Magnussen

Jasmin Rostock

Jens Nielsen

Joachim Andersen

Jonas Kristensen

Jonathan Egholm

Josefine Nielsen

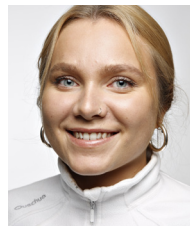
Josephine Mattsson

Julian Rohland

Juliane Flounders

Julie Christensen

Kathrine Gade

Kathrine Petersen

Katinka Engsig

Katrine Andersen

Kine Jørgensen

Kirsten Graugaard

Kirstine K-Larsen

Laura Weichmann

Laura Christensen

Lise Jakobsen

Liva Jensen

Liva Hassing

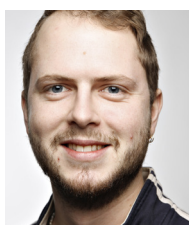
Louise Andersen

Louise Jensen

Lucca Sander

Lukas Amstrup

Mads Bucher

Mads Henriksen

Magnus Wichmann

Malthe Preuss

Maria Iversen

Marie Larsen

Marie Jakobsen

Marie Larsen

Marie Grundtvigs

Marie Kannevorff

Marie Pedersen

Mathilde Andersen

Mathilde Engberg

Mathilde Petersen

Matthildur Björnsdóttir

Mikkel Hansen

Nadia Olesen

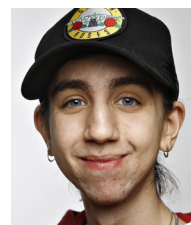
Naja Isaksen

Nanan Magtengård

Nicoline Aaskov

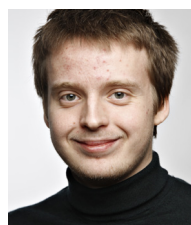
Nino Steen

Noah Villumsen

Nora Wentzer

Oscar Christensen

Oskar Jakobsen

Pelle Konge

Ragnheiður Ragnarsdóttir

Rasmus Ortvad

Rasmus Guldager

Ronja Jensen

Sally G.-Rasmussen

Sara Guðnadóttir

Sara Karmark

Signe Berner

Sigrid Garder

Simone Schiolborg

Simone Svalebech

Sofie Haugaard

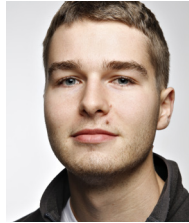
Sofie Nielbo

Thea Schroll

Theodor Vorting

Tobias Johannesen

Trine Knudsen

Viola Ambrosius

ELEVER PÅ GRUNDTVIGS HØJSKOLE EFTERÅR 2023

Aksel Groth

Alma Alerlie

Amalie Hovaldt

amanda Bertelsen

Andrea Sommer

Anna Blomgren

Anna Louise Larsen

Anna S.-Jørgensen

Anton Weimann

Anton Holm

Astrid Djupdræt

Bjørg Bie

Caroline Schwenger

Caroline Nielsen

Caroline Kromphardt

Casper Navntoft

Cathrine Schmidt

Celine Skytte

Chrustina Damstrup

Clara Christiansen

Dicte Skov

Ea Risom

Ea Knudsen

Elin McNair

Emma Schmidt

Emma Stelmach

Emma Wieland

Esther Gundersen

Eva Nilsson

Frederik Bruun

Frederikke Kristensen

Frederikke Suhnsen

Freia Hansen

Freja Madsen

Frida Ekwall

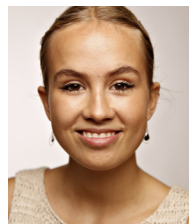
Frida Winfield

Hanne Pedersen

Hildur Sævarsdóttir

Hrafninnna Káradóttir

Ida Stertzel

Ingunn Þorsteinsdóttir

Isabella Feldner

Jasmin Ropers

Jeppe Høy

Jimmy Liang

Johanne Carlskov

Julie Kempel

Julie Husby

Julie Dahl

Julius Jensen

Julius Juhl

Katinka Brammer

Kathrine Nielsen

Kristine Christensen

Kirstine Hartmann

Klara Mailand

Kolbeinn Gautason

Kristoffer Kemp

Lærke Pedersen

Laura Andersen

Laura Thomassen

Laurits Bredager

Line Sofie Roed

Lise Weibøl

Liv Alberte Thomsen

Liv Varde

Louise Hansen

Louise Torp

Lucas Pratt

Lucca Bjørk Irve

Lukas Brogård

Lukas Hjelstrand

Lukas Seiding

Maja Falkenberg

Malou Nielsen

Maria Jel

Marie Louise Toft

Marie Jensen

Marlene Beck

Mathilde Sægaard

Mebea Kanayama

Melia Dam

Mette Paetau

Mie Drescher

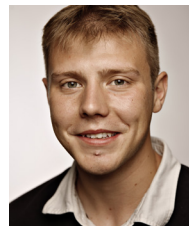
Mona Jordan

Nanna Munkhøj

Nicholas Grundtvig

Nikolaj Schoder

Rasmus Jørgensen

Rebecca Rothschild

Rebecca Uldall

Rosa Olsen

Saia Olivia Glahn

Sarah Jensen

Signe Breum

Signe Nørgaard

Signe Ludvigsen

Signe beich

Silje Carstensen

Smilla Wermuth

Smilla Schjerbeck

Sofus Wichmann

Solveig Nielsen

Sophia Bremmelgaard

Tara Topshøj

Thea Sørensen

Therese Astrup

Tilla Ankeråa

Toroddur Johannsson

Tyra Reinhart

Valdemar Nielsen

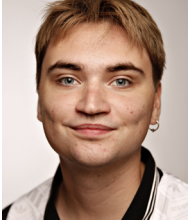
Valeia bulatova

Vanessa Zambrano

Victor Hartmann

Victor Rasmussen

Villy Haase

HØJSKOLELIV PÅ TVÆRS AF GENERATIONER

Eleverne på efterårets radiohold lavede i starten af september en samtalepodcast i skolens lille radiostudie om livet på højskolen. Det blev til en serie, der hedder ”Højskoleliv”, der ligger på højskolens egen podcast ”Grundlyd” (som kan lyttes dér, hvor du lytter dine podcasts). Så det var oplagt, da der var jubilarmøde på højskolen den sidste weekend i september, at eleverne inviterede jubilarer i studiet til en snak om livet på højskolen – for 40, 60 og 70 år siden.

Det var der heldigvis flere jubilarer, der var friske på. Og det kom der tre korte (tiden var knap til jubilarmødet), men fine samtaler ud af, som kan høres på Grundlyd.

Du kan lytte til de tre podcast her

40 års

60 års

70 års

JUBILARMØDE 2024

Kære jubilarer

Det er en stor glæde at kunne invitere dig sammen med ledsager til jubilarmøde på Grundtvigs Højskole 28. september 2024. Vi håber, der er rigtig mange, som har lyst til at deltage, men vi ved også, at der er mange, som ikke er medlem af elevforeningen, og som skolen derfor ikke har kontakt med. Kontakt derfor gerne andre fra årgangen via telefon, mail eller ved deling af invitationen i evt. Facebookgruppe for din årgang.

Jubilarerer er følgende:

10 år (F14, E13)

25 år (F99, E98)

30 år (F94, E93)

40 år (F84, E83)

50 år (F74, E73)

60 år (V64-65, S64)

70 år (V54-55, S54)

Se billeder i stor format samt programmet for jubilarmødet, som løbende vil blive opdateret i vores hjemmesides kalender.

Foråret 2014

Efteråret 2013

Foråret 1999

Efteråret 1998

Foråret 1994

Efteråret 1993

Efteråret 1983

Foråret 1984

Foråret 1974

Efteråret 1973

Vinter 1964-1965

Sommer 1964

Vinter 1954-1955

Sommer 1954

**TAK FOR ENDNU
ET GODT ÅR**

Grundtvigs Højskole Årsskrift 2023 - <https://grundtvigs.dk>
Copyright ©
Eftertryk er tilladt med kildeangivelse
Trykt hos Lasertryk.dk

Redaktion

Amalie Ingeborg Bonde Hjelm

Grafiker

Amalie Ingeborg Bonde Hjelm
Årsskriftet er sat med Adobe Garamond Pro og Heebo

Grundtvigs Højskole Frederiksborg
Frederiksværksgade 147
3400 Hillerød

www.grundtvigs.dk
email: info@grundtvigs.dk
tlf.: +45 48 26 87 00